

referidas, qui si probant, adversus Reum judicialiter proceditur, & merito; nam non est illa interrogatio, & informatio, quæ secretè accipitur, Inquisitio, quæ prohibetur fieri propter dictas schedulas, sed ordinaria, & judicialis ad Reum puniendum. Quod etiam sentire videtur *Secacia cum illis, quos citat. dicto lib. 1. de judic. cap. 71. numero 2.* Qui solum negant faciendam mentionem prædictarum schedularum, quando illæ non sunt subscriptæ; ergo si sint subscriptæ, illis motus judex potest accipere informationem, an vera sint in eis contenta. Faciunt quæ scribit idem *Secacia, ubi proxime vers. Nam respondeo*, ubi refert, quòd Mediolani sunt positæ in Ecclesijs arcæ, in quas mittuntur schedulæ sine nomine contra lamias, & striges, & per eas judex se informat secreta, utrum vera sint, quæ in schedulis continentur. Ex quibus omnibus colligitur, *in dict. text.* non esse prohibitam informationum receptionem, & interrogationem testium ad sciendum, an vera sint, quæ in schedulis continentur, sed esse prohibitam Inquisitionem, quatenus est processus formatus judicialiter contra Reum ad eum puniendum.

Tandem ex dictis, intelligendi veniunt plures juris articuli, & infamiae pro modo Doctorum traditiones, in quibus de Inquisitionibus agitur, & circa eas aliquid resolvitur: qui quidem juris articuli, si intelligitur [prout frequentissimè intelligi debent] de Inquisitione vera, & propria, quatenus est solemnis, & ordinarius modus procedendi ex officio contra Reum, de plano procedunt, Sin autem intelligantur de Inquisitione, quatenus est summaria receptio informationum sive probationum, quæ apud nos dicitur *devassa*, non possunt procedere illa dicta, & insurgunt mille difficultatis, & quamplures implicationes, & ineptitudines,

Excusant ergo Nostrates juris periti, ab intellectu illam apprehensionem, qua mordaciter credunt, Inquisitionem in jure nihil aliud significare quam apud nos *devassa*, Credant apertissimis juribus, & DD. traditionibus, ex quibus constat, Inquisitionem propriam esse modum ordinarium procedendi judicialiter ex officio contra Reum ad illum puniendum, & cum hac verissima, & supra probatissima suppositione legant, & considerent articulos juris, & scripta Doctorum de Inquisitionibus agètiùm, & comperièt, & quam concine procedant, si de hac Inquisitione intelligantur, & quam vera sit hæc nostra utilis, & nova animadversio.

Remoto igitur principalissimo fundamento, quo videbatur astrui pars contraria, & apertissimè probatio, illorum jurium dispositionem non habere locum in Inquisitione [de qua est nostra quæstio] quæ *devassa*, dicitur, imò habere locum in alijs terminis, & diversa Inquisitionis specie, restat nunc videre, an ex alijs juribus, vel rationibus, illicita sit specialis interrogatio contra certam personam infamia non præcedente? Et primò adducemus fundamenta, quibus moti existimus licitam esse, postea respondebimus ad ea, quæ in contrarium possunt considerari.

Primò igitur probatur ex speciali interrogatione, an crimen commiserit ³⁴ ille, de quo inquiritur, cum non infamari: an inquirens non asserit, illum commississe, sed quærit, an commiserit unde si testis accipit sinistram opinionem, hoc ex malitia propria procedit; nam, vel debet potius existimare judicem excedere sine causa, vel malè informatum, & non personam illam, quam innocentem credit, commississe crimen, de quo inquiritur.

Secundò, quia, si ex hoc infamaretur ³⁵ proximus apud testem, etiam contra

diffamatum non posset inquiri; nam forte testis, qui interrogatur, ignoraret, crimen ab illa persona fuisse commissum, & de illo esse diffamatum, & non licet diffamare eum apud alios, apud quos non est diffamatus, ut probat *Sayro in clavi Reg. lib. 11. cap. 4. vers. Et Paulo, & cap. 6. n. 2. cum pluribus quos non transcribo*. Ergo persona illa non infamatur apud testem per illam interrogationem specialem, si enim infamaretur, neque præcedente infamia, posset de eo interrogari.

36 Tertio, quia quotidie videmus oblati informationibus, quas denunciationes vocant, prælatis, vel iudicibus, vel datis querelis, & justitiæ relictis, ipsos inquirere super illis capitulis contra personam nominatam, nulla præcedente infamia, ergo &c. Dices, illud jam esse denunciationem, & solum per viam Inquisitionis, non denunciationis, prohibitum esse processum, infamia non præcedente, ut benè deducitur *ex text. in dict. cap. Qualiter, & quando 24. de accusat. & omnes agnoscant*. At replicabimus, illum procedendi modum verè esse per Inquisitionem, ut agnoscit *Filiuc. in Decalog. tract. 40. cap. 6. num. 190. & 191*. Nomine, post hæc scripta *D. Joan. Pinto Ribeyro. Aulicus Senator dicta Relaçam 3. a. n. 8.* & ego confirmo, quia, si esset denunciatio, præcedere deberet charitativa monitio *ex text. in dicto cap. Qualiter*, quæ tamen nunquam præcedit, nec requiri solet. Item quia iste fiscalis denunciatus non est propriè pars, sed minister iudicis, ut advertit *Bernard. Dias in praxi crimin. Canon. cap. 5. in principio, Clarus in §. fin. quest. 7. n. 2.* ubi dicit, quod hujusmodi denunciationes sunt tanquam informationes, & isti officiales, vel præbent tamen notitiam, vel instigant tantum iudicem. Imò capitula, & informationes, quas denunciationes vocant, solent tradi iudici, & ipse jubet fiscali,

ut promoveat, & eum puniret si nulet denunciare, ut alunt. Ex quibus concluditur, in dictis terminis processum esse per Inquisitionem, & tamen nullo modo requiri solet infamiam præcedere. Et certè iudices mille modis specialiter inquirunt; at, cum non sit in ea Inquisitione, quæ *devassa*, dicitur, non credunt illud esse inquirere, nec advertunt contra idem esse in effectu, & solum timent interrogare specialiter quâdo sunt in Inquisitione, vulgo *devassa*, quod procedit ex eo, quia Inquisitione nihil aliud esse quam *devassa*, existimant, & hanc fieri specialiter prohibitum esse credunt propter illud quasi axioma, quod nihil aliud dictare videtur, cum aliud longè diversum significet.

37 Quarto quia, si illa interrogatio contra certam personam injustam infamationem producere, malitiamque intrinsicam contineret, illa non posset licita reddi, neque ad instantiam partis accusantis: nam jus partis non potest tollere malitiam intrinsicam; & si potest, etiam id poterit jus publicæ utilitatis, & vindictæ, ad quam iudex ex officio procedit: atqui indubitatum est ad instantiam partis, sine infamia præcedente testes interrogari specialiter. Ergo idem licet debet iudici inquirenti ex officio. Sin autem dicas, jus prohibuisse Inquisitionem, & non accusationem, infamia non præcedente, fatebimur. At hoc concludit tantum, quod jure positivo est prohibita Inquisitio, non accusatio, infamia non præcedente. Ad hoc autem jus respondimus [& probavimus latè supra] illius dispositionem intelligi de alia, & vera Inquisitione, non de illa, de qua agit nostra quæstio, & apud nos *devassa*, appellatur.

38 Quinto probatur, quia leges nostræ *Ordinationis*, cum ex professo agant de Inquisitionibus, quatenus sunt *Devassas lib. 1. tit. 65 §. 31. & sequētib. & alijs locis* nullibi hoc infamæ requisitum petunt, unde

unde spectum videretur *argumento text. in cap. Ad audientiam de decimis.*

39 Sextò, quia expresse *Ordinat. nostra lib. 5. tit. 95. & tit. 11. §. 26.* admittit specialem Inquisitionem formari contra certas personas, habita notitia per iudicem, quod commiserint crimina de quibus ibi, & nulla habita mentione infamiae præcedentis.

40 Secundò, quia, si Inquisitio sivè interrogatio specialis, de qua agimus, offendere jus naturale, aut Divinum, illas fieri non juberent prædictæ Christianorum leges; nec etiam Principes, qui tamen possunt, & solent, nulla præcedente infamia, Inquisitiones fieri juberere [quas *alcçadas* appellamus] *Alciat. in cap. 1. num. 46. de officio Ordinarij, Felin. in cap. Cum oporteat num. 4. de accusat. Duenb. reg. 297. liv. 1. Farinat. tom. 1. de Inquisit. dicta quæst. 9. num. 13. Menoch. de arbitr. quæst. 78. num. 1. Pereira de Manu. Reg. 1. parte cap. 10. num. 23.* licet aliqui repugnent; ergo dici non potest, talem Inquisitionem intrinsicè secam malitiam continere.

41 Octavò quia diffamatio requisita per *text. in dicto cap. Qualiter, & quando 24. de accusat. cum concordantibus* non requiritur ex eo, quia aliàs non infamatum diffamare illicitum esset, sed ex alia ratione maximè diversa, quàm assignavimus, & declarabimus infra *num. 54.* quæ ratio solum evincebat, non esse Inquisitionem solemnem, idest accusationem pro parte justitiæ, instituendam adversus non diffamatum; non verò, non esse interrogandum specialiter, an aliquis, crimen commiserit.

Nono, quia, licet per interrogationem, specialem, de qua agimus, posset aliquatenus infamari ille, de quo interrogatur [quod negamus] utilitas publica, quæ consideratur in delinquentibus invenientibus, præferri debet famæ privati, ut in aliquibus, & maioribus criminibus docet *S. Thom. 2. quæst. 33. art. 7. Sotus in re.*

lectione de tegendo secreto membr. 2 q. 4. Navarr. in man. cap. 18. n. 5 1. plures refert, & sequitur Sayro in clavi Reg. lib. 11 cap. 4 n. 4 & cum alijs Bonac. tom. 2. disp. 10. puncto 5 n. 9. 12. & 15. At ad invenientes delinquentes utilem esse specialem interrogationem nemo ignorat, qui in praxi versetur; sæpissimè enim tunc demum delinquentem testes produunt, quando vident, jam de illo notitiam iudicem habere, nec illum occultare posse. Dices, injustè, vel saltem inutiliter iudicem inquirere, idest interrogare de illo, qui non est diffamatus, cum tamen [ut nos fatemur] ille pro hoc judicialiter inquiri, idest accusari pro parte justitiæ, vel puniri non possit, infamia non interveniente. Respondetur, nos non dicere (attento jure communi, & semota consuetudine, de qua inferius) iudicem posse interrogare de eo, cujus crimen occultum est, sed asserere, posse interrogare, an commiserit crimen, & simul de eo sit diffamatus, & ad hoc non esse necessarium præcedere diffamationem aliquam, de qua iudici judicialiter constet, sed sufficere notitiam; aut infamationem extrajudicialem, qua motus iudex, & intelligens per specialem interrogationem posse invenire criminis diffamatum, prudenter procedat.

Decimò, quia, Inquisitiones generales, quæ sine dubio fiunt visitationibus per iudices ecclesiasticos, vel aliàs per sæculares, resolvuntur sæpissimè in speciales, veluti quando interrogatur an aliquis clericus sit in concubinato, in parrochia, in qua unus est tantum, vel quando iudex inquit in aliquo loco, an desponsati cum consanguineis cum eis habuerint carnalem copulam, in specie *Ordin. lib. 5. tit. 17. §. 5.* & in oppido solus Titius est desponsatus cum consanguinea: sanè in talibus, & similibus casibus idem est, ac interrogaretur nominatim, & illa generalis interrogatio

resolvitur in specialem, juxta *text. in l. Posthum. §. Nominatum ff. de justo rupto, &c. tradita per DD. per text. ibi in l. Certum ff. si certum petatur.* At per hoc nemo dicit, prohibitam esse, aut illicitam dictam Inquisitionem, sive interrogationem.

43 Undecimò probatur ex *text. in cap. fin. de accusat. in 6.* ubi deciditur, quòd valet Inquisitio, non præcedente infamia, si Reus non opposuit: ex quo colligitur, Inquisitionem non habere malitiam intrinsicam; si enim illam contineret, etiam si pars consentiret, vel non opponeret, valida esse non posset, & quanvis nos intelligamus prædictum *textum* de Inquisitione solemni, non de interrogatione, tamen in hac à fortiori procedit.

44 Duodecimo probatur ex *text. in cap. Cū oporteat de accusat.* ubi ad dicta duorum inimicorum jubet Papa inquirere interrogando, an sit diffamatus Episcopus de quo ibi, cum tamen ex inimicorum dictis, nec etiam ex duorum, vel trium non inimicorum de delicto deponentium infamia non resultet, neque inquiri possit ex *text. in cap. Inquisitionis §. Tertie de accusatione.* Neque modo ullo potest dici illum Episcopum esse infamatum per dicta delatum; nam, si esset diffamatus, non juberet Papa inquirere, an esset diffamatus: Unde rectè colligitur ad Inquisitionem, quatenus est interrogatio super diffamatione, non requiri aliam diffamationem præcedentem; esset enim processus in infinitum.

45 Decimò tertio probatur ex *text. in cap. Cū in juventute de præsumpt.* ubi Episcopus, de quo ibi, sunt delatus apud Papam per litteras Regis Hungariæ de incestu, quam delationem malignam Papa judicavit: & tamen rescripsit Auriensi Episcopo, ut quæreret, & indagaret, Utrùm Episcopus delatus commisisset crimen illud; ergo apertò confes-

tat ad interrogationem, & indagacionem specialem non requiri infamiam præcedentem, quæ in specie dicti *text.* non præcellerat.

Decimo quarto probatur ex *text. 46 in cap. Licet in fine de accusat.* ubi ad dicta aliquorum inimicorum (ex quibus ut diximus, infamia non probatur) jussit Papa inquirere super fama delati, ergo ad hanc Inquisitionem infamia præcedens non requiritur.

Tandem probatur eadem assertio 47 auctoritate Doctorum docentium, infamiam præcedentem ad Inquisitionem specialem non requiri de jure Divino, aut naturali, sed de jure positivo, ita Sayro in *Clavi Regia lib. 12. cap. 10. num. 21. Filiuc. in Decalog. dict. tract. 40. cap. 6. num. 191. ubi asserit, id magis placere Doctoribus.* At supra latè probavimus, jus positivum requirentem infamiam præcedentem intelligi de alia specie Inquisitionis, scilicet solemni, non de illa, quæ tantum est interrogatio, & apud nos *devassa*, dicitur remanet certum, nullo jure vel ratione prohibitam esse Inquisitionem specialem in terminis nostræ quæstionis, siquidem nullo jure, nisi positivo prohibetur, & positivum non loquitur, nec intelligitur de specie Inquisitionis, de qua tractamus.

Idem existimarunt Maranta & Innocent. relati à Claro in *præct. crimin. §. fin. quæst. 6. num. 4. & quæst. 20. n. 2.* [quos secundum ipsum Clarum communiter sequitur DD.] qui asserunt, quod illa juris dispositio, quæ requirit infamiam præcedere ad Inquisitionem specialem, non habet locum in illa Inquisitione speciali, quæ fit super ipsa infamia, ad inveniendum scilicet, an aliquis sit infamatus; ad hanc enim modica infamia sufficit, imò nulla requiritur, ut ipse Clarus inferius dicit. Idem intellexisse videtur Scaccia de *Judic. lib. 1. quæst. 84. n. 3. & quæst. 86. n. 15.* ubi

ubi ait, quod Inquisitio specialis, vel fumitur pro interrogatione speciali de delinquente, vel pro Inquisitione, in qua Reus citatur ad se defendendum: ad hanc non dubitat, de jure, semota consuetudine, quod infamia præcedens requiratur, ad illam verò, de qua nostra quæstio est contrarium credit. Fate-
mur, quod *Clarus* dubitat de illa Do-
ctorum assertione, & *Secacia* statim in-
volvite at stemus juribus, & rationibus,
his enim verè assertio fundatur.

49 Nunc respondeamus ad fundamēta,
quæ in principio consideravimus pro
parte, quam impugnavimus, & ad pri-
mum de auctoritate Doctorum res-
pondetur, eorum plurimos apertè lo-
quutos fuisse de Inquisitione solemnī,
quæ est accusatio pro parte justitiæ, ut
suprà latissimè probavimus, ad quam,
attento jure, & semota consuetudine,
de qua infrà, non dubitamus infamiam
præcedentem requiri. Ad aliquorum
verò dicta, qui crediderunt, infamia re-
quiri ad Inquisitionem, de qua tracta-
mus, quatenus est interrogatio specia-
lis, & *devassa*, ut nos dicimus, respōde-
tur, deceptos fuisse existimantes, hanc
esse veram Inquisitionem ad quam jura
infamiam præcedentem requirunt.

Ad illud, quod addere videntur ali-
qui DD. scilicet, ex illa interrogatione
speciali infamari personam contra quā
fit, ut *Farinat. de Inquisit. quæst. 9. n. 14.*
Sayro in Clavi Reg. lib. 12. cap. 10. num.
21. & alij respondetur negando talem
infamationem resultare, & dato, quòd
aliqua resultaret, posse præferri publi-
cam utilitatem, quæ consistit in inve-
niendis criminosis, & diffamatis priva-
tæ famæ, & in effectu admissas esse in
judicijs has Inquisitiones speciales, ut
suprà latè probavimus. Neque DD.
illi probant, in quo consistat talis ma-
litia hujus specialis interrogationis ;
immò nullam habere ostensum re-
manet latè suprà, & stante consue-

tudine de qua infrà dicemus, in dubi-
tabilius est.

Ad text. in cap. Erubescant 32. dist. & 50
in cap. Qualiter, & quando 17. de Accu.
sat. ibi, Exceptis occultis criminibus res-
pondetur, nos non asserere, attento
jure, & semota consuetudine, posse,
vel debere judicem Interrogare specia-
liter an aliquis commiserit crimen, de
quo non sit infamatus, sed quòd, licet
non sit infamatus formaliter apud ipsū
judicem, possit ipse quærere an com-
miserit crimen sub intelligendo, vel de-
clarando, de quo infimul sit diffam-
matus; quæ quidem declaratio, vel
subintellectio non ideo requiritur,
quia aliàs injustè infametur proxi-
mus, sed quia jus positivum ductum
justis rationibus pertinentibus ad bonū
regimen rei publicæ prohibebat, judi-
cem ex officio procedere ad puniendū
Reum, qui non erat infamatus, nec Rē.
publicam, sive vicinam scandalifave-
rat, siquidem ipsi non erat notum illum
Reum, aut criminofum esse, quod in-
ferius latius comprobabimus. Unde
prohibito sine prohibita etiam erant
media, scilicet interrogatio, & rece-
ptio testium contra eum, quem testes
sciebant, vel dicebant crimen commis-
se, at non esse de illo diffamatum, ad no-
tata per text. ibi in l. Oratio ff. de sponsa-
libus, sentit in specie Bonac. Moral tom.
2 disp. 10. punct. 5. n. 9. At nulla alia ra-
tione, aut malitia intrinseca prædictæ
specialis interrogationis illa prohibita
erat, quod magis patet, quia, ut inferi-
us dicemus, hodie etiam occulta crimi-
na inquiruntur, & puniuntur per con-
suetudinem, quæ prævalere non posset
contra legem naturalem, aut divinam
nec reddere licitum, quod intrinsecam
malitiam contineret ex text. in cap. fin.
de consuetud. & dicta consuetudo justa
est, & licita, ut infrà probabimus.

Ad Boss. Menoch. & alios relatores ab Sc. 51
cacia de judic. lib. 1. cap. 86. n. 7. dicentes
judicem

judicem cavere debere ab interrogatione speciali, respondetur, eos [secundum ipsum *Secac.*] loqui de interrogatione facta Reo in tortura: in quo casu (ut infra dicemus, & explicabimus respondentes ad *text. in l. 1. ff. de question.*) non inficiamur prohibitam esse interrogationem specialem, quia est periculosissima suggestio, & datur occasio Reo interrogato inculpandi falsò personam illam, de qua interrogatur, ut sic se eximat à tortura: quæ ratio, & periculum cessat in teste ordinario modo, & liberè sine tortura, aut alia coactione interrogato, ut statim dicemus.

52 *Ad text. in leg. 1. ff. de quæst.* qui apparenter probat partem contrariam, facillimè respondetur, *textum illum* loqui de Reo, vel teste interrogato per torturam, in quibus terminis ex speciali interrogatione resultat periculosissima suggestio; nam Reus, vel testis totus audiens judicè nominatam certam personam, & de illa quærentem facillimè contra eam deponet, ut satisfaciatur judicis intentioni, & sic cessent tormenta. Idem erit, & si Reus non sit in tortura, si tamen sit in carcere, vel sibi conducatur obtinendam absolutionem, vel pœnam mitigandam dicere de complice: in quibus, & similibus terminis, cum Reus speret utilitatem ex eo quòd satisfaciatur judicis intentioni, aut informationi, si judex nominat aliquem, & de illo se informatum ostendit, & Reus videt, quod necessarium sibi est adversus eum deponere, ut prædictas utilitates consequatur, poterit facillimè innocentem prodere, ut propria damna effugiat. Unde in prædictis terminis neque etiam contra infamatum potest nec solet specialiter inquiri: quæ intellexisse videtur *Secac. cum relatis ubi proxime.* At quando testis interrogatur sine tortura, nec alia ratio intervenit, ex qua ipse cogatur, aut inducatur ad

deponendum contra personam nominatam; cessat omnino prædictus timor falsitatis, & testis libere deponit secundum veritatem, neque ulla dator suggestio, aliàs non liceret in accusationibus, denunciationibus, & querelis testes specialiter interrogare contra certam personam: in quo suggestio, nem considerare, cæcutire est.

Ad Constitutiones Episcopatum 53 respondetur, earum conditores, sicut alios DD. immeritò existimasse, Inquisitionem, ad quam jura requirunt præcedentem infamiam, esse Inquisitionem illam, quam nos dicimus *de vassa*. Idem respondetur ad *Concil. Provinc. Brachr. citat. supra n. 6.* Neque ullam infamiam injustè interrogari ex hac interrogatione speciali admittit ab eisdem iudicibus ecclesiasticis in alijs terminis, in quibus eadem ratio datur, ut superius late probavimus. Neque Constitutiones, aut Provincialia Concilia tale jus esse, ut errare non possit, ex ijs, quæ *Secacia de appellat. quæst. 16. limitat. 1. n. 16.* At non negamus, prædictas Constitutiones in suis Episcopatibus observandas esse. Advertimus tamen, quòd earum observatio inutilis videtur, supposito, quod consuetudo introduxit apud ipsa tribunali ecclesiastica, quod aliàs ad informationem cujuslibet contra certam personam nominatam in informatione, & capituli (quæ denunciationem appellant) testes nominatim interrogentur, ut supra notavimus *num. 36.* supposito etiam, quod ex officio proceditur contra Reum, & ipse puniri pro criminibus, de quibus invenitur culpatus sive etiam indiciatus etiam si de illis non laboret infamia, ut de consuetudine observari, dicemus infra à n. 6. Si ergo licet, quod magis est, & quòd Reis affert veram diffamationem, vexationem, & punitionem, quare stare debet prohibitio in eo, quod minus est, quale est interrogatio de

tio de

tio de certa persona, quæ nec infamat, nec vexat nec punit? Et, si cessat prohibitio in fine, quare non in medijs? Sane harum implicationum causa fuisse videtur illa juris regula, quæ passim affertur dicitando, Inquisitionem speciale non posse formari sine infamia præcedente, non advertendo, illam non habere locum in Inquisitione, quæ est tantum interrogatio, & apud nos *devassa*, dicitur, imò de consuetudine, neque etiam pro vera Inquisitione requiri.

Neque etiam obitat, quod scripsit *Clar. quem refert Farinat. de Inquisition. quæst. 1. n. 1.* dicens errare plures, qui existimant quòd præcedere per viam Inquisitionis tunc dicitur, quãdo iudex transmittit Reo Inquisitionem, cum inquirere contra aliquem, sit recipere testes, sive informationes contra eum. Nam respondetur primò, *Clarum & Farinat.* pluribus locis suprã citatis apertè nobiscum sensisse. Secundo: nos non contendere Inquisitionem tunc dici, quando transmissio fit; nam certò non scimus, quando apud aliàs Provincias, vel qualiter fiat dicta transmissio; nam secundùm ipsum *Clarum dict. §. fin. quæst. 31. num. 8. Farinat. tom. 1. de Inquisit. dict. quæst. 1. num. 2. Sccac. de judic. lib. 1. dict. cap. 86. n. 17.* variaz sunt formæ, quæ in diversis Provincijs observantur informandis Inquisitionibus, Tandem respondetur, nos ad jura, & rationes, non ad DD. dicta teneri respondere.

Tandem ad jura principaliora *in cap. Qualiter, & quando 24. cum similibus* respondetur, prout latissimè suprã probavimus, non requirere infamiam ad interrogationem specialem, quãdo non dicimus *devassa*, & de qua nostra est quæstio, sed ad illam, quæ est processus formatus ex officio, instituto iudicio contra Reum citatum ad eum puniendum, quam nos dicimus, *accusação por parte da justiça*. Ex quibus remanet nostra sin-

gulariter assertio optimè confirmata fundata, & indubitata, ab impugnationibusque facillè liberata.

Ad alia fundamenta, quæ in contrarium nostræ assertionis considerari possunt, patebit responsio per ea, quæ infrã dicentur.

Ostenditur, quare ad veram, & propriam Inquisitionem specialem, quæ est accusatio ex officio justitiæ, præcedens infamia, jure attento, requiratur, qualis esse debeat, & quomodo probanda?

Promissus suprã hæc declarare ad rectam intelligentiam, & confirmationem dictorum, & dicendorum, totiusque rei, de qua tractamus. Dico igitur, quod iurium dispositio requirens infamiam præcedentem ad specialem Inquisitionem illud significat quòd, scilicet, ut aliquis possit accusari ex officio, & puniri sine alio accusatore, non sufficit, quòd probetur, illum commisisse crimen, sed requiritur ulterius, quòd de alio sit diffamatus. Probatur dictum nostrum, & prædictorum iurium infamiam requirentium mens aperitur per *text. optimum, & notabilem in cap. Inquisitionis §. Tertie de accusat.* ubi Summus Pontifex disponit, quòd licet duo, aut plures deponant contra aliquem, se videntibus crimen commisisse, de quo tamen non laborat, infamia illi per hoc non est pœna aliqua per iudicem ex officio infligenda. Ratio est, nam iudex ex officio non poterat [ante consuetudinem, de qua infra] procedere, nisi quando criminofus diffamatus erat, & scandalum generasset in populo, sive vicinia; pro quo tantum scandalo tollendo per punitionem delinquentis, & ne alij eum impunitum videntes occasionem similia committendi arriperet, officium suum interponere cõveniens visum est. Quæ dicta sunt agnoscere videntur.

videntur, *Cov. pract. cap. 11. n. 6. vers. illud. Gam. decis. 53. Barbos. in leg. Heres absens §. Proinde, in articulo de foro delicti num. 32. ff. de judic. Et magis in specie Secacia de judic. lib. 1. dict. cap. 84. n. 21. versiculo. Neque obstat sentit Filiuc. in Decalog. tract. 4. cap. 6. n. 190.* Ecce, quid sibi velit requisitum infamiae, idest, quod non procedatur ex officio contra Reum, nec ille puniatur, licet crimen probetur, nisi ulterius probeatur, & de crimine illo esse diffamatum. Quo quidem juris præceptum olim iustum visum fuit, & regulariter (aliquibus, & atrocioribus criminibus exceptis, quæ congerit *Bonacm. dict. secundo tom. disp. 10. punct. 5. num. 15.*) locum habebat. Et adhuc hodie observatur in crimine concubinitus: nam non sufficit probari, aliquem in eo esse, sed requiritur ulterius, quod de eo publice sit diffamatus, aliàs non proceditur contra Reum, nec ipse punitur. Quæ antiqui juris observantia in hoc crimine [cum in alijs sit oblata, ut infra dicemus] videtur magis de necessitate, quam de voluntate observari in iudicijs ecclesiasticis: nam laici defenduntur per iudicem Coronæ Regiæ, si diffamatio non præcedit, quasi ex oppressione notoria, & juris violatione, juxta *Ordinat. lib. 1. tit. 9. §. 12. cum alijs.* Quod igitur adhuc hodie observatur in concubinitu, olim ante consuetudinem contrariam regulariter observabatur. Et iste erat sensus prædicti requisiti, non autem, quod [ut vulgò intelligitur] deberet Reus esse infamatus apud iudicem in actis, ut ipse posset interrogare specialiter de illo, vulgò *devassar*, neque enim talis est sensus, neque illud requisitum sic intellectum non inutile, aut ineptum foret, ut supra consideravimus, & multis ostendimus.

§ 5 Sin autem quæras, quænam esset infamia illa requisita, ut aliquis inquiri, &

puniri posset ex officio? Respondebimus cum *Sayro in Clavi Reg. lib. 12. cap. 10. num. 12. Soto lib. 5. de just. quest. 6. art. 2. concl. 5. Bonacm. in Decalog. 2. tom. disput. 10. punct. 5. num. 4.* Esse frequentem vocem proborum vitorum, quæ aliquem rationabiliter de crimine suspectum reddit, sufficit autem, ut aliquis diceretur infamatus, quod prædicta vox involverit apud maiorem populi parœcia, sive vicinæ partem *Sayro ubi proxime num. 13. Bonacm. ibidem versicul. Respondent.*

Idem sufficiunt duo testes ad probandam infamiam exijs, quæ in specie scribit *Clar. dicto §. fin. quest. 6. num. 12. ubi num. 14. addit.* qualiter testes deponere debent super infamia, ut probent Reum esse diffamatũ, alia requisita ponit, & latè explicat *Secacia de judic. dict. lib. 1. cap. 84. à num. 24.* Neque obstat *text. in dict. cap. Inquisitionis §. fin. ibi, qui propter dicta paucorum eum infamatum reputare non debet:* nam respondetur loqui de paucis, qui de crimine non verò de infamia super eo exorta deponunt. Dices; ergo per contrarium; si multi deponant de crimine, licet non de infamia, reputandus erit infamatus. Respondetur, quod, si tot fuerint, qui de crimine deponunt, ut constituent maiorem partem populi, parœciæ, sive vicinæ, licet non addant, neque sciant apud alios diffamatum, poterit, & debet infamatus reputari nam in effectu maior populi, seu vicinæ pars agnoscit, illum esse criminofum, & sic communitas de illo scandalum habet.

Dices, infamiam non videri requiri ad dictam Inquisitionem solemnem tantum, sed ad interrogationem specialem: quod videtur de duci ex auctoritatibus *Evangely, & Genes. relatis in dicto cap. Qualiter, & quando 24. de accusat.* Videtur enim invere, quod fama debet pervenire ad prælatum sive iudicem

judicem, & tunc ipsum descendere ad videndum, & interrogandum, an ita sit, quod fama dicat. At respondetur, tunc Prælatum, sive judicem ad videndum, &c. quando habita legitima informatione infamiae, Reum vocat ad iudicium, ut in eo controvertatur, Reo, audito, de ejus crimine, & infamia, sine innocentia: quod patet in exemplo villici, de quo in Evangelio: nam post ejus diffamationem, non descendit Dominus ad interrogandū extrajudicialiter de criminibus, & infamia, sed villicum vocavit ad redendam rationem, seque defendendum. Unde patet, ex diffamatione, quæ pervenit ad judicem, non sequi interrogationem specialem, quam nos *devassa*, appellamus, sed accusationē pro parte justitiæ, neque contrarium prædictas auctoritates probare. Sensus igitur est, quod debet esse Reus diffamatus, id est, quod debet judex habere probationem, non solum delicti, sed diffamationis, ut possit contra eum ex officio procedere, & idem significat illud, quod, scilicet, non semel, sed plures debet ad ejus aures infamia pervenire, tunc enim sæpius pervenit, quando unus, alter, atque alter testis deponit, aliquem esse infamatum de crimine; & sic perficitur clamor requisitus, ut judex descendat ad Inquisitionem specialem, quatenus est accusatio pro parte justitiæ, non verò ad interrogationem specialem; ad hanc enim nulla præcedens infamia requiritur, ut latè probavimus.

Neque etiam, si intelligeretur jura illa, & auctoritates de hac Inquisitione, ne, quæ est interrogatio specialis, adhuc extrajudicium deceretur, ad illam requiritur infamiam præcedentem de jure Divino, ut bene advertit *Sayro dict. lib. 12. cap. num. 21*. Inquirens de infamia requisita ad veram, propriam, & solemnem Inquisitionem specialem, & probans, illam de jure Divino non

requiritur, sed tantum de jure positivo: quod nos supra innuimus, & infra confirmabimus, cum de consuetudine admessa contra dictum infamiae, requisitum dixerimus:

Ex dictis colligitur etiam ratio, quare de delictis occultis non posset testis interrogari, nec respondere, juxta decisionem *text. in dict. cap. Erubescant 32. dict. text. in cap. Qualiter, & quando 17. ibi, excepti occultis criminibus de accusat.* Nam cum prohibitus esset finis, id est processus ex officio, & punitio illius criminosi, qui occultus, id est diffamatus non erat, prohibita etiam erant media, *ex regul. text. in dict. l. Oratio ff. de sponsalibus.*

Hinc inferitur, attento jure communi, semotaque consuetudine, non tutum esse, quod asserit *Bonacina* (de jure communi loquens) *dicto 2. tom. disp. 10. punct. 5. num. vers. Hinc colligitur.* Dicens, judicem nec teneri, nec posse in generali Inquisitione eum, quem interrogat, admonere, ne manifestet occultum crimen, aut delinquentem, nam [ut ait] judex utitur jure suo, testisque cavere debet, ne manifestet ea, quæ manifestare non potest. Non, inquam, tuta videtur prædicta assertio; nam *text. in dicto cap. Inquisitionis S. Tertie*, expræsse dicit, quod recipi non debent testes, qui de criminoso occulto, sive non diffamatio deponunt, quod bene sentiunt relati à *Sayro dict. lib. 11. cap. 4. num. 19.* & alij passim firmantes, edicta Prælatorum jubentium subditis, quod crimina detegant, declaranda, & intelligenda esse de publicis, de quibus Reus fuerit diffamatus, non de occultis. At, licet horum opinionem probemus, attento jure, & semota consuetudine, illa tamen attentata opinionem illam probare non possumus, & latius improbavimus infra. Concludimus igitur contra *Bonacin* jure communi attento, non posse judicem admittere testes

restes deponentes de criminibus occultis.

Itaque stando in jure, non sufficiebat probatio delicti, sed requirebatur quod de eo esset Reus diffamatus, ut inquit, id est, accusari, & puniri ex officio posset, & per consequens, nec iudex interrogare, nec testis respondere debeat de occulto, id est, non diffamato delinquente, quando, scilicet, ex officio, id est, in generali Inquisitione, vel aliàs interrogatur, non quando ad instantiam partis verè accusantis, sive denunciantis, quod semper intelligimus in materia, de qua loquimur. At per hæc non credimus prohibitam, infamia non præcedente, illam Inquisitionem, quæ tantum est interrogatio, & informatio, num assumptio, apud nos *de vassa*, dicitur: quæ latè suprâ probavimus.

Hæc stando in jure. At de consuetudine nunc dicimus.

Ostenditur ex consuetudine generali hodie non requiri diffamationem præcedere ad Inquisitionem specialem, & sine ea ex officio, accusari, & puniri Reos, dummodo tamen iudicia præcedant, resque ista aptissime declaratur.

60 Quicquid sit de jure, quod latissimè suprâ disputavimus, & explicavimus, consuetudine tamen introductum est apud pleraque tribunalia, & iudicia tã ecclesiastica, quàm secularia, in plerisque mundi provincijs, Inquisitionem specialem formari sine infamia præcedenti, quod requisitum jam abolitum esse, & ab aula recessisse, testatur *Bossius in practica tit. de Inquisitione num. 8. Clarus dict. §. fin. questione 3. num. 5. & sæpius questione 6. per tot. Bernardus Dias in practica. cap. 6. num. 3. Navarrus in cap. Inter verba columna 50. n. 587. Farinat. tom. 1. quest. 9. n. 21. & est definitum*

per leg. Castellæ 1. & tit. 1. lib. 8. Recopilation. quam consuetudinem agnovit Bonacin dict. 2. tom. disput. 10. punct. 5. num. 12. & melius Filuc. qui tam approbat. & defendit in Decalog. dict. tract. 4. cap. 6. num. 191.

Quæ quidem consuetudo legitima 61 nititur ratione; nam, licet olim videretur conventens, quod iudex ex officio procederet, & puniret illos tantum Reos, qui diffamati essent, tamen crescente hominum malitia, accusatorumque desidia, antea delinquendi dabatur in nõ punitione Reorum non diffamatorum, ut agnovit *Alderete de Ecclesiast. disciplin. lib. 1. cap. 7. n. 21. & bene advertit cum Lessio Filuc. dict. num. 191. vers. Quarto.* Unde justè, & necessario prædicta cõsuetudo introduxit, quod procederetur per Inquisitionem, id est ex officio contra criminosos, etiam non diffamatos, & ipsi debitis punirentur pœnis, licet infamia non laborarent. Neque prædicta consuetudo est introducta contra jus Divinum, aut naturale, sed tantum contra positivum, quale erat illud, quod requirebat, infamiam præcedere, ut benè resolvit *Sayro dict. lib. 12. cap. 10. n. 21. & Doctoribus magis placere refert, & sequitur Filuc. dict. num. 191.*

Neque etiam dubitare potest de cõsuetudine prædicta, qui mediocrem iudiciorum habuerit experientiam; nam apud omnia videmus, nulla præcedente infamia, sed tantum iudicijs, etiam levioribus, accusationem pro parte iustitiæ, instituti contra Reos, ipsosque, probatione inventa, puniri, licet non sint de criminibus diffamati, excepto crimine concubinatus, in quo adhuc requiritur diffamatio, ut diximus suprâ num. 54. & ibidem innuimus de ratione hujus observantiæ in crimine prædicto.

Et quidem licet *Præceptor Petrus Cabral in coment. ad dict. cap. Qualiter, & nando*

quando 24. de accusat. art. 1. n. 37. dubitet de prædicta consuetudine, tamen ex eo dubitat, quia semper intellexit, Inquisitionem specialem esse interrogationem specialem, idest *devassa especial.* At in Inquisitionibus quatenus sunt *devassas*, agnoscimus, consuetudine non esse, quod fiat interrogatio specialis de certa persona, infamia non præcedente. Defendimus tamen, illam non esse illicitam attento jure cõmuni, aut Regio. Atsi prædicta Doctorum Assertio, de qua supra num. 60. intelligatur [prout intelligi debet] de vera Inquisitione, quatenus significat processum formatum ex officio justitiæ ad Reum puniendum, dubitari non potest, veram esse; nam passim videmus, accusari, & puniri ex officio in judicijs ecclesiasticis, & sæcularibus Reos illos, qui in culpa inveniuntur, licet nullo modo de criminibus, de quibus impetuntur, sint difamati, sed aliqui tantum telles de crimine, imò de indicijs, & non de infamia deponant, quæ consuetudo à fortiori convinceret, licet Inquisitionem specialem, quatenus est *devassa*, dato quod ad istam requireretur diffamatio.

Diximus, Consuetudinem prædictam circa veram, & propriam Inquisitionem introductam, à fortiori convincere licitam esse Inquisitionem specialem, quatenus est interrogatio tantum, & *devassa*, ut nos dicimus; nam, si, non obstante juris positivi præcepto, quo expresse requirebat diffamationem præcedentem, ut posset Reus inquiri, idest, accusari pro parte justitiæ, & ex officio puniri consuetudo introduxit, ut sive infamia præcedente Reus, ut dictum est, inquireretur, & puniretur, quanto magis debet licere interrogatio specialis, quæ nec antea erat prohibita, nec per eam Reus infamatur, aut vexatur, aut punitur.

Licet autem de consuetudine infra 63
 mia ad Inquisitionem præcedens non requiratur, requiruntur tamen indicia præcedentia, ita *Farnat plures referens* [quos non transcribo] *dicto tom. 1. tit. de Inquisition. quest. 1. n. 4. & quest. 9. n. 20. latè Secacia de judic. dict. lib. 1. cap. 84. per tot. agnoscit Filuc. dicto tract. 40. cap. 6. num. 192. Bonacin. dict. 2. tom. disp. 10. punct. 5. num. 12. à contrario sensu: & dicti requisiti sensus est, quod non possit ex officio procedi contra aliquem eum accusando pro parte justitiæ, nisi in actis, sive summario culpatus, sive judicatus sit. Dices fortè, hunc nostrum dictum videri indubitatum, atque ineptum. Subsiste tamen, quia imò necessaria fuit prædicta dispositio, & Doctorum assertio; nam aliàs meritò posset credi, licere judici existimanti per discursum causæ, tempore ordinario delictum probari posse, Reum cujus culpæ informationem etiam extrajudicialem haberet, ad judicium vocare adversusque illum procedere, quemadmodum licet privato accusatori incipere ab accusatione, nulla alia informatione culpæ præmissa, ex *Ordinat. lib. 5. tit. 11. §. 21.* Ut igitur hanc justam dubitandi rationem tollerent, dixerunt prædicti DD. aliud esse observandum in accusatione, quæ fit ex officio, & in jure Inquisitio specialis dicitur. Ratio 64
 differentiæ illa est; nam judex non est accusator, ut dicitur *in dicto cap. Qualiter, & quando 24. de accusat.* Unde proprio motu, & sine aliquo, quod eum moveat, procedere non potest, & sic olim requirebatur diffamatio loco accusatoris, idest probatio criminis cum diffamatione, hodie verò stante consuetudine, requiruntur indicia, quæ loco diffamationis moveant judicem ad procedendum ex officio. Illa etiam ratio considerari potest; nam, si judici, non præcedentibus
 Mm culpis*

culpīs, sive indicij apud acta, vel in sumario, licere procedere ex officio contra aliquem, daretur maxima occasio, vexandorum innocentium, iudices enim, vel malevoli, vel imprudentes vocarent faciliē personas ad iudicium; accusationemque ex officio adversus eas proponi juberent, & quanvis tandem nihil contra eas probaretur, nihilominus iudex immanis remaneret, personaque illa vexata, & oppressa: quod non faciliē contingit in accusationibus, quæ fiunt, dato verò accusatore, is enim si non probat ad expensas condemnatur, & si calumniari invenitur, corporaliter punitur: Ecce differentiæ apertissimæ, & quare requirantur indicia, sive ut dicimus, culpæ præcedente, ut possit contra aliquem institui specialis Inquisitio, idest accusatio pro parte iustitiæ, ut nos dicimus.

65 Sin autem quæras quænam indicia, sive culpæ probationes præcedere debeant? Respondemus per ea, quæ dicenda sunt quæstione sequenti.

Ostenditur. Consuetudine attentam posse, & debere iudicem interrogare, testemque de occultis respondere.

66 Ex illis, quæ supra de consuetudine introducta diximus, & explicavimus, consequens fit, stante dicta consuetudine, iudicem interrogare posse, & debere, testemque respondere de occultis criminibus, idest de illis, de quibus Reus non est diffamatus, imò indicia quælibet, quæ agnoverit, propalare debere. Ratio est, & jam supra tacta; nam ex eo solùm erat illicita interrogatio, & responsio super occultis, quia erat prohibitum de illis accusare, & puniri Reum ex officio, & sic prohibito fine, prohibita erant media, *ex regul. text. in dict.*

l. Oratio ff. Sponsal. neque inquiri potest de delicto non punibili *ex Farmat. tom. 1. quæst. 17 n. 1.* At hodie cōcesso sine per consuetudinem, de qua supra n. 60. concessa quoque videntur media, *ex regula text. in l. Ad legatum, & in l. Ad rem mobilem ff. de procurat.* & cessat ratio prohibitionis: ideo enim non poterat inquiri de occultis, quia occulta, de quibus, scilicet, Reus diffamatus non erat, non poterant ex officio puniri, cessante ergo hac ratione per consuetudinem puniendi ex officio Reos non diffamatos, cessavit prohibitio recipiendi dicta testium deponentium de occultis, *ex regul. text. in cap. Cum cessante de appellat. cum similibus.*

Neque hæc nova sunt, aut insolita; 67 nam etiam ante prædictam consuetudinem, & stando in terminis juris debebant detegi in Inquisitionibus crimina perniciosiora, ut hæresis, & læsæ Majestatis, & alia enormia; ita resolvit cum multis, *Farmat. in pract. tom. 1. tit. de Inquisit. quæst. 9. num. 14. & 15.* Quòd igitur olim licebat in illis criminibus hodie generaliter licet in omnibus; nam ut supra consideravimus, crescente hominum malitia, visum fuit conveniens, quòd Rei punirentur, etiam si crimina publica non esse, neque ipsi de illis diffamati. Facit, quia crimina, de quibus inquiritur, sunt perniciosiora, ut constat ex his, quæ scripsimus *quæst. 2. & 3.* at ut proxime diximus, talia crimina, etiam occulta, detegi debent, etiam jure communi attentò, & semota consuetudine; ergo &c. Neque per hæc dicitur secretum detegi contra jus naturale; nam id offenditur solùm, quando aliquis detegit secretum, quod alter sibi commisit, non, quando occulta iustè, & pro bono publico propalantur.

Et certè mirum est qualiter aliqui 68 scribentes, etiam moderni adhuc hodie asserant, occulta crimina non esse

esse denuncianda aut per judicem inquirenda, Cum tamen semper præ oculis contrarium habemus in omnibus judicijs. Et quæro pro Deo, quando vidimus, judicem inquirentem generaliter, vel specialiter super crimine contingenti, non recipere dictum testis deponentis de crimine occulto, & quod sibi tantum totum existimat? Videmus sane sine dubio testes, etiam de occultissimis, & remotissimis judicijs, & præsumptionibus deponere, & judices de illis interrogare, & non dubitamus id fieri posse, & debere: consuetudo enim rationalis id introduxit, nam, si staremus in jure rarissimè punirentur Rei; nam raro infamia ex oritur contra eos, solent enim occultè delinquere. Ad quæ, si advertisset *Cabed. 1. p. decis. 79.* aliter decidisset quæstionem illam.

Concludimus igitur, quòd quæstio proposita non deciditur per jura illa, quæ ad Inquisitionem requirunt præcedentem infamiam, loquuntur enim de vera, & solemnè Inquisitione, quæ est processus ex officio ad Reum puniendum. Ad quam ideo requirebatur, quòd Reus esset diffamatus, ut inquiretur, id est accusaretur, & puniretur ex officio, quia scilicet juris conditoribus conveniens visu fuerat, ne procederetur ex officio contra delinquentes, nisi diffamatos, quasi hi solum rempublicam offendissent, non sic occulti, id est non diffamati, ex eadem ratione illicitum erat interrogare, aut respondere de criminosis occultis, id est non diffamatis, At consuetudo unum, & alterum per consequens immutavit, & merito; occasio enim dabatur delinquendi

non punitione ex officio, nisi diffamatorum, non enim plures de inquentes diffamabantur: unde sine hæsitacione videmus hodie puniri delinquentes ex officio, etiam si nullatenus sint diffamati, & accusati ex officio, etiam si solis testibus, de crimine, imò de judicijs constet; ipsosque testes respondere, judicesque interrogare de occultis diffamationem minimè requirentes. Quod justa consuetudo introduxit. Ecce, quid olim petere diffamationis requisitum hodie prorsus incognitum. Nihil ergo commune unquam habuit illa Inquisitio de qua supra, cum Inquisitione, quatenus est *devassa*. Neque etiam ex alijs juris rationibus, aut principijs prohibita est specialis interrogatio, ut supra late probavimus. Cum igitur sepius utile sit interrogare specialiter de aliquo contra quem judex habet extrajudiciales informationes; nam sic interrogati testes, vel melius recordantur, vel negare non audent, quod aliàs occultare prætendunt, licitam esse existimamus interrogationem specialem bono zelo, cautè, & prudenter factam. Nisi forte concurrant peculiare circumstantiæ, quæ in aliquo particulari casu eam illicitam esse suadeant. Vel nisi Constitutionibus, vel statutis sit expressè talis interrogatio prohibita, prout est in omnibus ferè hujus Regni judicijs ecclesiasticis per Constitutiones Episcopales, quæ in foro Ecclesiastico observandas esse, non diffitemur: Ecce quid intelligamus circa hujusmodi juris articulum, si Lector meliora nos docuerit, cum gratiarum actione recipiemus.

QUÆSTIO DECIMA.

Qualiter, & quo tempore, sint faciendæ pronunciationes super culpis procedentibus ex Inquisitionibus, & quænam culpæ ad id sufficiant?

SUMMARIUM.

- 1 **T** Res formæ pronunciationum sunt, apud nos admissæ.
- 2 Pronunciatio fit ad capturam, quando datur pars offensa, quæ accusare possit.
- 3 Etiã si pœna corporalis non sit imponenda, qui non habet in ære luit in corpore.
- 4 Eodem modo fieri debet pronunciatio, quando delictum est grave, licet non detur pars offensa.
- 5 Captura non est decernenda, nisi habitis prius informationibus.
- 6 Nisi in flagranti aliquis dicatur delinquens.
- 7 Apud nos in terminis legis novissimæ §. 14. d. cernitur captura ad petitionem partis sine alia informatione, sed plura requiruntur.
- 8 Suspectus de fuga non debet carcerari ex sola suspitione.
- 9 Arbitrarium est, quænam probatio suspiciat ad decernendum capturam.
- 10 Arbitrium nunquam adeo liberè conceditur, ut non sit jure regulandum.
- 11 Querela partis, etiam morientis non sufficit ad decernendam capturam.
- 12 Neque sola informatio verbalis.
- 13 Sufficit informatio summaria habita sine partis citatione.
- 14 Probatio maior requiratur pro decernenda captura in delictis levioribus, quam in gravioribus, item maior ad capturam viri bonæ famæ, quàm malæ.
- 15 Semiplena probatio vel unius testis legitimi plene deponentia dictum sufficit sine dubio ad decernendam capturam.
- 16 Qualis qualis probatio sufficit secundum aliquos.
- 17 Optaret A quòd vel requireretur ad capturam probatio sufficiens ad pœnam, vel relaxaretur in carceratus, quando jam absoluta Inquisitione, non invenitur probatio ad penam sufficiens.
- 18 Quando delictum semiplenè, vel quasi probatur, imponitur arbitraria pœna mitior ordinaria.
- 19 Eadem probatio requisita ad capturam requirunt etiam, ut carceratus in forma l. novissimæ detineri possit.
- 20 Jure non fundatur pronunciatio illa secundum quam jubetur Reus liberari tanquam Asscuratus.
- 21 Potest tamen æquitate suadente observari dummodo delictum leve sit, & sine accusatore.
- 22 Pronunciatio illa, secundum quam Reus jubetur liberari ordinario modo in levissimis tantum delictis & sine parte, quæ accuset & quædo culpæ resultat ex Inquisitionibus generalibus est admittenda.
- 23 Traditur aptior pronunciationum forma.
- 24 Probatio ad faciendas dictas pronunciationes eadem, & fortior requiritur, quàm ad decernendam capturam.
- 25 Pronunciatio ad capturam fieri debet, ubi primum probatio requisita extaverit, licet non dum absoluta sit Inquisitio: non sic aliæ pronunciationes.

Ultra pronunciationem jure cõmuni cognitam, id est ad capturam, admissæ sũt, apud nos, duæ aliæ pronunciationum formæ, scilicet altera, quòd delatus liberetur tanquã Asscuratus, id est iudice pronunciante. Pelo q̄ desta de vassa cõsta, l. vrese N. como seguro. Quæ pronunciationis forma videtur deducta ex Ordin. lib.

lib. 5. tit. 117. §. 18. & 19. & tit. 23. in principio. Altera, quod, delatus liberetur ordinario modo, scilicet, *livrese N. ordinariamente.*

2 Oportet igitur videre, quando conveniat quælibet ex dictis pronunciati. onibus forma. Et agendo in primis de pronuntiatione, quæ fit ad capturam, dicendum est, illa utendum esse primò, quâdo delictum offendit privatum, qui possit accusare. Probat, nam regula est, quod Reus, contra quem invenitur summaria delicti probatio, sive legitima judicium, carceretur, *Paz in praxi 5. part. tom. 1. §. 2. à num. 1. Clarus receptarum sentent. §. fin. quæst. 28. à n. 1. & scribunt latè ceteri criminalistæ, quos citavimus in tractat. Securitat. quæst. 2. at à regula non est carcerandum, nisi ubi consuetudo, vel jus aliud introduxit ex text. in l. Præcipimus in fine C. de appellat. Et in hac specie, de qua agimus, non datur usus, vel stylus, secundum quem fieri debeat pronuntiatio alia secundum dictas formas mitiores pronuntiationum; ergo ad carcerem fieri debet. Quæ sine dubio procedunt, quando venit ex delicto pœna corporalis imponenda; tunc enim timeretur Rei fuga, ideoque justè carceratur per summariam informationem.*

Sin autem corporalis pœna non veniat imponenda, videtur dicendum, delatum non esse pronuntandum ad carcerem, sive, ut carceretur, ex his, quæ scripsit *Clarus dicta quæst. 28. num. 1. in fine Angel. in tractat. de malificijs verbo judex num. 40. Bonacosa communium parte 1. vers. Captura.* Verum, licet possit vera esse dicta assertio, quando non datur pars offensa, quæ possit accusare, tamen quando datur, ut in specie, de qua nunc agimus, non videtur admitenda prædicta resolutio, nam offensi maxime interest, ut satisfactionem consequi possit, quò Reus carceretur, sic enim citius satisfacet, ut relaxetur, &

si non habuerit in ære luet in corpore, ut dicitur *in l. 1. in fine ff. de pœnis, & in l. fin. ff. de in jus vocando:* unde huic non potest bonorum cessio, *secundum Cov. lib. 2. variar. cap. 3. num. 8. Clarus dicto §. fin. quæst. 95. num. 5. Paz in praxi 4 part. tom. cap. 5. num. 18.* apud nos iste, qui non habet unde satisfaciatur, detinetur per annum in carcere, & si non solum, mittitur ad Brasiliensem Provinciam, ut ibi detineatur, donec offenso satisfaciatur condemnationem, ita statuente *Ordinat. lib. 5. tit. 140. in principio & §. 4.* Qui omnes effectus in favorem partis offensæ inducti cessarent, si Reus non carceraretur. Unde in hoc casu non potest habere locum prædicta DD. assertio, ne jus partis offendatur. Erit ergo pronuntandus delatus, ut carceretur, & non alia ex prædictis mitioribus formis pronuntiationum in dicto casu erit utendum etiam si pro delicto corporalis pœna imponenda non sit.

Eadem pronuntiationis forma est 4 utendum, quando [licet pars offensa non detur] delictum fuerit grave ita, ut merito fuga timeatur; nam in hoc casu standum est regulæ supra firmatæ, à qua nihil suadet discedendum esse in prædictis terminis.

De probatione autè, sive informationibus, aut indicijs necessarijs ad faciendam pronuntiationem, ut delatus carceretur, dicendum est primò, capturam non esse decernendam, nisi habitis prius informationibus delicti, ita disponitur *in Ordin. lib. 5. tit. 117. §. 12. & deducitur in Ordin. lib. 1. hoc tit. 65. §. 37. & per argumentum ab speciali ex lege novissima vulgò, reformaçõ da justiça §. 14.* quod etiam de jure communi verius est *ex text. in l. Nullus, & in leg. fin. C. de exhibendis Reis, latè Scaccia de judic. lib. 1. cap. 42. à num. 1. Paz in praxi part. tom. 1. cap. 3. §. 2. num. 2.* Unde cavendum est ab illis,

quos refert, sed non sequitur *Farinat. in praxi tom. 1. quæst. 27. num. 115. & n. 118.* qui asserunt, posse iudicem incipere à captura, vel suspicionem ipsius iudicis sufficere, si credat Reum de fuga suspectum.

6 Limitatur tamen nostra assertio proximè facta primò, ut non procedat, si aliquis capiatur in rixa, ex eo, quia informatus fuit iudex verbaliter, eum in vulneratione ibi facta culpatum esse, ita disponente *Ordin. lib. 1. dict. tit. 65. §. 37.* tenebitur tamen iudex illum relaxare, nisi intra sequentem diem culpa contra eum legitimo modo apareat. Et dicto casu, scilicet inflagranti, delinquentem assertum posse carcerari, est de jure secundum ea quæ tradit *Paris de Puteo in tractat. syndicat. fol. 188. num. 15. Clar. dict. §. fin. quæst. 28. num. 7. Paz in praxi 5. p. tom. 1. cap. 3. §. 2. num. 5.*

7 Limitatur secundò prædicta nostra assertio, ut non procedat apud nos, si pro delicto, de quo agitur, sit per legem pœna mortis imposita, nam in tali casu Magistratus à parte requisitus poterit, & debet, etiamsi culpa aliqua formata non sit, carceri mancipare assertum delinquentem, ita disponente *leg. novissima §. 14.* Requiritur tamen, quòd Magistratus requisitus pro facienda dicta incarceratione sit Iudex foraneus, vel Corrector, vel Auditor terrarum Ordinum. Si igitur requiratur iudex ordinarius, vel Auditor alicujus Domini non poterit virtute dictæ legis decernere capturam, culpa non formata, quia, cum certi Magistratus ibi sint nominati, & admissi, cæteri exclusi videntur ex *regula text. in l. unic. §. Sin autem ad deficiente. C. de caduc. tollend. text. in leg. Maritus C. de procur. & licet aliquorum Dominorù Auditores correctione exerceant, tamen ad effectum, de quo agimus. Correctoribus. Auditoribus Ordinum non erunt comparandi, exijs, quæ in simili resolvit *Thom. Vaz alle-**

gat 67. n. 33. & 34. & diximus in tractat. securit. quæst. 3. n. 28. in simili Requiritur præterea, quod culpa formetur intra octo dies, aliàs carceratus relaxabitur, In quibus terminis dictæ *legis novissimæ* & non aliàs poterunt, apud nos locum habere, quæ indistinctè asserit *Paulus Castr. relatus, & impugnatus à Claro dict. quæst. 28. num. 2.* dicens per solam querelam posse carcerari querelatum: quod aprobat *Farinat. in praxi tom. 1. quæst. 46. n. 18.* quando moriens querelam proposuit, vel quando datur suspicio fugæ, & offensus offert cautionem de reficiendis damnis, si delictum non probetur, ut prosequitur *Farinat. ubi supra quæst. 27. n. 128.*

Neque etiam probare possumus opinionem multorum relata à *Farinat. dict. quæst. 27. n. 125. & Secacia ubi sup. num. 5.* asserentium, suspectum de fuga posse carcerari, etiam non habitis prius indicijs, sive informationibus delicti. Nam omnis delinquens est suspectus de fuga, quam, sine arripiat, carceratur per summariùm informationem, ut advertunt *Clar. & Paz sup. cit. & ferè omnes.* At nihilominus communis defendit, & praxis observat, quòd requiratur prius informatio delicti, & merito, nam si non datur ulla informatio, quòd ille commisit delictum, qualiter præsumendum est, quod aufugiet propter delictum? Ergo illa assertio non solum apud nos defendi non potest, sed nec in terminis juris communis tutavideretur; unde meritò, illam jure non fundari, dixerunt ex *Bossio Secac. sup. n. 5. Farinat. ubi sup. n. 121.* Neque est bona confirmatio, quam pro illa assertione adducit *Secac. dict. loco,* quod scilicet, etiam in civilibus suspectus de fuga carceratur, nam talis carceratio non fit, nisi præcedentibus debitis informationibus, ut videre est per *Ordin. lib. 3. tit. 31. §. 3:*

Quavis autem ex dictis certum sit, præci-

præcipuè apud nos, regulariter debere præcedere probationes, siue informationes summarias delicti, ut quis possit carcerari, tamen certum non est aut facile, quænam probatio ad id sufficiat, imò, difficile propter varias, & confusas Doctorum opiniones circa rem istam, brevitati tamen consulendo quid verius existimemus, multa ommittendo declarabimus.

9 Dicimus igitur primò, arbitrio iudicis relinqui, quænam probationes siue indicia sufficiant ad pronuntiandum ut carceretur, cum *Claro dict. quæst. 28. n. 2. Farinat. & ab eo citatis dict. quæst. 27. n. 126. Scac. de judic. lib. 1. cap. 42. n. 2.* quod apud nos expressè dispositum est per *Ordin. lib. 5. tit. 117. §. 12. ibi Oq̄ficarâ em arbitrio do julgador, &c.*

10 Quia tamen arbitrium nunquam a deo liberè concessum est, ut non sit regulandum, & mittendum per juris regulas, ut notat *Martha de clausulis p. 1. clausul. 303.* & in specie, de qua agimus, *Farinat. dict. quæst. 27. n. 127.* Videre oportet, intra quos terminos consistere debet huiusmodi arbitrium: Pro quo *Farinat. dict. quæst. 27. à num. 127. & quæst. 37. num. 196.* quatuor ponit admonitiones, tres aliàs tradidit *Scac. dict. cap. 42. à n. 3.* Sed aliæ apud nos tutæ non sunt, ut suprâ diximus. Aliæ verò non satis instrunt iudicem ad iudicandum, quænam probatio sufficiens sit ad prædictum effectum. Unde, ut clarè in hac re loquamur, & aperiamus quid in ea existimemus, præmittimus aliquas regulas generales, & deinde ad speciales deveniemus.

11 Primò igitur certum est, apud nos non sufficere, ut quis carceretur, partis etiam morientis querelam, sed & requiri aliquam delicti informationem, ita deducitur ex *Ordin. lib. 5. dict. tit. 117. §. 12. & lib. 1. tit. 65. §. 27.* (excipimus casus, de quibus supra *limitat. 1. & 2.*) quidquid de jure controvertant *Farin.*

& *citat. suprâ.*

Secundò certum quoque est, apud nos non sufficere informationè verbalè ad decernendam capturam, sed debere ipsam esse apud acta legitimè scriptam, ut colligitur ex dictis *Ordinationibus citatis n. præcedente*, & est juri communi, & praxis magis conforme, secundum *Scaciam dicto cap. 42. num. 8. Farinat. dict. quæst. 27. n. 130.*

Tertiò certum est per contrarium, ad capturam decernendam sufficere informationem summariam, parte non citata, acceptam; quod apud omnes est inconfesso, & in praxi indubitatum, & firmat *Paz in praxi 5. part. tom. 1. cap. 3. §. 2. num. 1. Scacia de judic. lib. 2. cap. 9. num. 18.* qui testatur, totum mundum sic servare.

His sic animadversis, adhuc supponendum, est, quòd maior probatio requiritur in delictis levioribus, quam in gravioribus. Item maior requiritur ad capturam viri divitis, & bonæ famæ, quàm pauperis adjecti, vel malæ famæ, ut bene advertunt *Clarus dicta quæst. 28. num. 2. Farinat. dict. quæst. 27. n. 164. Scacia dict. cap. 42. num. 7.* Addit *Clarus*, quòd minor informatio sufficit in criminibus difficilis, quam facilis probationis, & meritò; nã si in illis minor probatio sufficit ad condènationè, ut videre est apud nos per *Ordin. lib. 5. tit. 135* & de jure per tradita latè per *Farinat. ut supra quæst. 52. à n. 157.* ita proportio. nabiliter ad capturam sufficere debet minor probatio, quàm aliàs requisita in delictis facilioris probationis.

Sed adhuc dubitatur, quænam probatio, siue informatio requiratur ad effectum, de quo agimus, an plena, an semiplena, an sufficiat unus testis dictû, an iste requiratur de visu, an tandè sufficiant conjecturæ, & præsumptiones? In qua dubitatione certum est, plenam, vel semiplenam informationem, siue probationem sufficere: quòd apud omnes

omnes est indubitatum, & colligitur à fortiori ex his, quæ statim sunt dicenda. Et sic unum restem plenè deponentem, & omni exceptione maiorem sufficere ad decernendam capturam, certum etiam est, quia iste etiam in criminibus semiplenè probat, secundum *Farinat. in pract. crimin. 3. tom. quæst. 86. num. 23. & 24. Maschard. de probat lib. 1. conclus. 459. num. 12.* & quia sufficit ad torturam ex *Farinat. 1. tom. tit de indit. & tot. quæst. 37. num. 54.* ubi plures citat. *Maschard. de probat lib. 1. quæst. 15. n. 12. Clarus in §. fin quæst. 21. vers. Unus testis.* Et, ut infra dicemus, probatio sufficiens ad torturam est sufficiens ad capturam in illis criminibus saltem, in quibus tortura potest inferri.

16 Non solum autem semiplena probatio secundum plures sufficit, sed, minorem, imò qualem sufficere ad capturam decernendam, ait *Paz in praxi 5. part. tom. 1. cap. 3. num. 1.* Aliquam (sic in genere) sufficere, dixit *Sccacia dicto cap. 42. num. 1.* Aliquem requiri, scripsit *Clarus dict. quæst. 28. n. 2.* & addit *Paz ubi proxime*, sufficere præsumptionem habitam per unum testem, etiam minus idoneum. Ex quorū dictis satis colligitur, tenuissimam sufficere probationem ad capturam decernendam.

17 Ego quidem non possum negare, quæ dicta sunt à jure. Doctoribus, & praxi esse admissa. At precipere vix possum rationem, qua semel pronunciat, vel incarceratus per probationem insufficientem ad pœnam aliquam illi imponendam, vel etiam ad torturam inferendam, debeat judicialem telam experire, gravissimisque molestiis, & expensis subjici, cum, etiam si nihil præstiterit sit in causa absolutionis, cumque tota Inquisitio sit absoluta, neque pars offensa, aut fiscalis habeat contra eum aliam informationem, aut probationem, Videbatur ergo justum, ut tot vexationibus hominum sæpe innocentium

obviaretur, quòd, vel non incarcerarentur, nisi habita contra eos tali probatione, quæ sufficiens videretur ad pœnam, vel torturam: quod in casu scitit *Ordinat. nostra lib. 5. tit. 128. §. 1.* & in alio *Dian. resol. moral. tom. 4. tract. 8. resol. 11.* Vel saltem si incarcerentur per indicia insufficientia ad pœnam, tamen liberè, & sine tela judiciaria vulgò, *sem iuramento* relaxarentur, si Inquisitione jam absoluta, vel alia quacumque informatione jam contra incarceratum quæsita, non adesset contra eum probatio ad aliquam pœnam, vel torturam sufficiens. Neque audiendus esset accusator, aut fiscalis dicens sperare delictum probari posse tēpore ordinario probationum faciendarum in causæ ordinariæ processu: nam iustissimè responderetur, vel illicò offerre informationes, quas habere dicunt, vel si non habent, Reo à carceribus relaxato, causam ordinario modo agere. Cur enim detinendus ille, qui, etiam si non se purgaverit, & quanvis nihil præstiterit, absolvendus est? Sanè quando semiplena, vel quasi, datur probatio non dubito detinendum; nam per hanc arbitrarie pœna potest imponi. *Capit. de. cif. 26. Gramaticus decis. 24. Farinat in pract. tom. 3. quæst. 86. num. 27. Paz in praxi 5. p. tom. 1. cap. 3. §. 12. n. 22.* At, quia hæc statuere nostrum non est, solum concludimus nos quidem non decreturos capturam levioribus conjecturis, sed fortioribus, cum si nostrum esset, requireremus probationem ad aliquam pœnam sufficientem.

19 Illud certum credimus, quod scilicet, illa probatio, sufficit ad capturam decernendam, sufficiens quoque est ad detinendum illum, qui nulla informatione præcedente, fuit incarceratus ad requestum partis in forma *l. novissima §. 14.*

20 Quod verò attinet ad secundam pronunciationis formam, scilicet, *Libertur*
N.

N. tanquam affecuratus, vulgò, *Livrese N. como seguro*, dicendum est in primis dubitari jure posse de praxi, & ratione, qua fuerit admessa dicta pronuntiatio- nis forma illa enim nulla lege generali fieri, jubetur, sed tantum in aliquibus casibus addidit lex, quòd Reus tanquã affecuratus, resideret, veluti in specie *Ordinat. lib. 5. tit. 23. in principio* ubi disponit, quod accusatus à muliere propter deflorationẽ relaxatur tamen a carcere sub pinoribus, resideat in processu causæ tanquam affecuratus. Item in specie *Ordinat. lib. 5. tit. 117. §. 18. & 19.* ubi disponit, quòd ille, cõtra quem fuit data querela, sed non probata, si accusetur, vel se liberare velit, resideat tanquam affecuratus. Ex quibus *Ordinationibus*, si rectè advertimus, nõ potest deduci modus quo praxis utitur pronun- ciandi in aliquibus casibus, quòd culpa- tus liberetur, tanquam affecuratus nam ultra quòd casus illi sunt speciales, in illis fit pronuntiatio, quòd liberetur, ut affecuratus imò in specie dicta *Ordinat. tit. 23. in principio* jam erat facta pronun- ciatio, & Reus carceratus, & illius legis dispositio non habet locum pronun- ciationis, sed cujusdam onerosæ adje- ctionis, quæ etiam magis onerosa est in specie dictæ *Ordin. tit. 117. §. 18. & 19.* nam jubetur residere tanquam affecuratus Reus, contra quem nulla adest culpa, sed sola partis querela [in quo sanè difficilis, & notabilis est illius legis dispositio.] Unde, cum quasi odiosè, in illis speciebus injugatur Reis, ut reside- ant personaliter, tanquam effecurati, ex illis *Ordinationibus*. non potest deduci fa- vorabilis forma pronuntiatio- nis, ut li- berentur Rei tanquam affecurati in- termini, in quibus aliàs erant pronun- ciandi ad carcerem, secundum regulam in hac materia, à qua non est efficax ratio, quæ discedendum suadeat, cum ex dictis *Ordinationibus*, ut potè odiosis, nõ possit favor deduci, *ex regula text. in l.*

Legat. inutiliter ff. de admend. legat. ubi docemur, quod inducta ad unum effe- ctum, non operantur contrarium.

Neque prædictæ praxi impugnationes cessant per moderamẽ, quod aliqui addunt, ut scilicet prædicta praxi, & forma pronuntiatio- nis tunc tantum sit utendum, quando Magistratus, qui illã pronuntiationem facit talis est; ut possit concedere Securitates. Neque enim per hoc prædictæ difficultates cessant, neque qui concedere potest Securitatẽ illam, proprio motu cõcedit, nec divinitate potest, an assertus delinquẽs eam velit negativam, aut confessivam neque ex multis alijs ita potest concedi, vel prodesse Securitas.

Verum quia prædicta praxis jam est ²¹ admessa, & favorabilis, neque alicui nosciva, æquitate suadente, observari potest, dummodo tamen ea pronun- ciationis forma tunc solùm utatur quando delicta leviora fuerint, & [secundum nostram opinionem] partem offensam non habuerint; nam, cū non desint, qui in istis terminis asserant, Reum non esse mittendum ad carceres, ut placuit *Claro dict. §. fin. dict. quest. 28. num. 1. Bonacof. Communium parte 1. vers. Captura fol. 19. cum Angelo*, quem refert *Secacia licet ipse cum alijs dissentiat, de judic. lib. 1. cap. 54. n. 15.* praxis, de qua agimus, quasi mediam viam eligens, in dictis levibus criminibus, in quibus fuga non timetur, introduxit, quòd Reus nec carceretur, nec tamen à judicio abesset, sed in eo præfens, ut ille, qui securitatem impetravit paratus judicatis obtemperare. Qualiter autem, & quando sit carcerandus Reus sic pronun- ciatus, si non resideat, diximus in tracta. Securitatem *quest. 12.*

Tandem, quod attinet ad tertiam ²² formã pronuntiatio- nis, scilicet, libere- tur ordinario modo, vulgò, *Livrese N. ordinariamente*, dicendum est, prædictã pronun- ciationis formam tunc solum _{admis,}

admissam esse, quando crimina sunt levissima, & [ut ego semper addendum existimavi] pars offensa non datur, imò credo, tunc solum utendum esse dicta pronunciationis forma, quando scilicet, culpa resultat ex Inquisitione generali, & ut dictum est levissimum est crimen, non quando resultat ex Inquisitione speciali, vel querela, hæc enim non formantur, nec proponuntur pro levioribus delictis; quod magis colligitur ex *Ordin. lib. 5. dicto tit. 117. §. 18. & 19.* ubi data, querela, licet nullatenus probetur, tamen jubetur Reus sive querelatus, ut in causa resideat, tanquam affecuratus, non, ut ordinario modo se liberet: ergo à fortiori, quando querela fuerit probata, & iudex pronunciaverit, non poterit hac pronunciationis forma uti.

23 Noto obiter ineptè consuevisse formari pronunciationes, quatenus dicitur *liberetur N. tanquam affecuratus, vel ordinario modo, vulgò livresse N. &c.* Nã: iudicis intentio est, quòd adversus ipsam procedatur, non, quòd ipse se liberet, vel defendat, id enim in ejus potestate est facere, vel omittere, & ad hoc Reum non cogit iudex, neque ad hoc illa pronunciatio dirigitur. Debent igitur formari aptius pronunciationes dicendo: *Pelo que consta desta devassa, vel destes autos, ou summario, procedase contra N. que assistirà a seu livramento como seguro, vel, Procedase ordinariamente contra N.*

24 Probatio autem sive informatio requisita ad faciendas pronunciationes

prædictis modis, scilicet ut qui liberetur, ut affecuratus, vel ordinario modo, eadem; & fortior requiritur, quam supra defendimus requiri ad pronunciationem ad capturam faciendam. Ratio est, quia in specie, de qua agimus, non timetur fuga, siquidem iudex ipse pronunciat, Reum liberari, sine eo quòd carceretur. Cum igitur hic solum procedatur contra delinquentes ad eos puniendos, multò minus debent accusari, & vexari, quando contra eos tenuissima datur probatio. Unde à fortiori succedunt dicta, & resoluta à nobis supra, quando agimus de probatione necessaria ad capturam, decernendam.

25 Quod verò attinet ad tempus faciendarum pronunciationum, dicendum existimo, pronunciationem ad capturam faciendam esse, ubi primum ex Inquisitione, vel alio summario resultaverit probatio ad illam sufficiens juxta dicta, & resoluta supra, & si post pronunciationem accrescant culpæ, post finitam Inquisitionem iudex addet. *As culpas que accreseram contra N. se juntem às mais.* Quando autem pronunciatio fieri non debet ad capturam, sed alio ex prædictis modis, cum non detur fugæ timor, nec talis pronunciatio fiat, ut citius Reus detineatur, non est cur properet iudex ad eam faciendam, imò debet prius expediri, & absolvi Inquisitio, & tunc fieri pronunciatio, ex anticipata enim pronunciatione in dicta specie nullum conveniens resultat, & possunt inconvenientia resultare.

QUÆSTIO XI. ET ULTIMA

Utrum testes interrogati in Inquisitionibus faciant fidem in iudicio plenario ita, ut ex illis possit sequi condemnatio, si non repetantur.

SUMMARIUM.

- 1 **N**egative resolvitur quæst. proposita.
- 2 Testes recepti parte non citata repeti debent, ut probent, & assignatur forma in hac re à lege novissima præscripta.
- 3 Defenditur, secundo dicto contrario priori standum esse in hoc casu.
- 4 Testes recepti, parte non citata probant, si repeti non possint, quia mortui sunt, vel absentes à Regno.
- 5 Contra contumacem probant testes interrogati, eo non citato.

Negative respondendum est propositæ quæstioni per text. & ibi cõmuniter notata in cap. 2. de testibus Clar. in pract. dict. §. fin. q. 11. n. 2. Gom. 3. var. cap. 12. n. 18. & bene colligitur ex Ord. lib. 3. tit. 62. §. & ex l. novissima statim citanda. Debent igitur secundum prædictas, & secundum dispositionem dictæ Ordin. repeti testes, parte citata, ut probent. Ad cuius rei breviorẽ expeditionem leg. novissima vulgò Reformaço da justiça cautum est in §. 18. quod tempore, quo datus fuerit Reis terminus ad contrarietatem formandam illis indicatur, ut habeant pro judicialibus dicta testiũ sumariè interrogatorũ, vel si nolint, faciant eos repeti, idest iterum interrogari, durate probatorio termino cum comminatione, quod aliàs, termino elapso, eo ipso habebuntur pro repetitis, & illis fides adhibebitur, & quidẽ solent Rei plerumque pro judicialibus habere dicta testiũ sine eos, quod repetantur, scientes, ipsos testes ferè semper confirmare prius dictum inciviliter tamen aliqui iudices, dicta forma non observata, cogunt Reos ad faciendum terminum de iudiciaes, ut di-

cunt, & pessimè alij dicunt, etiam quando non præcessit dicta cõminatio ipsos habere testes pro judicialibus, quasi ab ipsis iudicibus; non à Reis sit huiusmodi solemnitas remittenda, nisi quando in pœnam, ut dictum, est, ipsa, lege habetur pro remissa.

Circa hæc tamen insurgit quædam dubitatio maximos producens effectus, licet videatur à pramaticis sprete. Finge, quod Reus petit, ut testes interrogati in Inquisitione repetantur, idest de novo interrogentur, & quid si interrogati deponunt, vel diverso, vel cõtrario modo ab eo, quo in prima attestazione deposuerant, vel pro Reo, vel contra ipsum? Cuiam dicto fides adhibenda, priori, an posteriori? Et quidem, licet quando prius dictum legitime parte citata, fuit receptum, illi standum sit, non secundo, ex his, quæ. Bart. in l. eos n. 1. ff. ad l. Corn. de falsis, Menoch. usu frequens lib. 2. cap. 32. n. 1. glos verbo Purgavit in cap. litteras 14. de præsumpt. tamen in specie, de qua agimus contrarium dicendum existimamus. Movemur, nam, ut omnes fatentur, illorum testium dicta nulla sunt ad effectum condemnationis faciendæ: ergo dictum secundum, quod requiritur valere, debet non obstante primo, quod cum nullum sit ad prædictum effectum, nõ est habendum in cõsideratione ex vulgaribus. Deinde, quia, si priori dicto omnino standum esset licet testis modo cõtrariũ deponeret, frustra fieret repetitio, & nova interrogatio: quod non est dicendum ex text. in l. Plane, & in l. fin. ff. de petit. hered. l. Hæc stipulatio §. 1. ff. Ut legat nomine caveatur, ubi dicitur, quod leges non solent requirere, vel admittere frustratoria. Tandem

ex his quæ scripsit *Clarus dicto §. fin. quest. 11. n. 2. ibi, Sed si Reus compareat, tunc attestations talium testium examinatorum sine citatione partis nullam fidem faciunt, neque ad condemnationem, neque ad torturam, nisi parte ipsa presente, aut legitime citata, seu monita, deponant, vel prius per eos deposita repetant, & in eis præstant.* Hæc ille: in quibus ultimis verbis sentit, quòd testis poterit non præstare in priori dicto, imò in priori scripto; ipse enim quando ab illo recedere voluerit, debet allegare non sic dictum prout scriptum. Faciunt, quæ *Menoch. de arbitr. casu 109. num. 6.* ubi dixit, testem secundo loco examinatam, non posse referre ad dictum primum in summario contentum, quia examinatio facta in summario videtur facta minus diligenter.

Insurgit tamen difficultas, quia si dictum secundum primo contrarium deberet admitti, disponderet *Ordinat.* quòd prius dictum concremaretur, ut testis sine metu contrarietatis verum deponeret, ut eadem *Ordinat. disposuit lib. 3. tit. 62. §. 2.* pro alio casu, in quo testes de novo interrogantur. Unde, cum idem in casu nostro non disposuerit, visa est intellexisse secundo dicto standum non esse. Verum respondetur in specie dictæ *Ordinationis §. 2.* non

solum concremari attestations priores ad hoc ut possit testis verum deponere, sed ex eo etiam, quia præsumuntur falsò scriptæ, cum iudex, vel notarius suspectus essent. Deinde legem loquentem in illo casu non negasse similiter in nostro fieri posse, licet sufficere videatur, si cautus iudex advertat, & certiores raddat testes, qui repetuntur, ut vera deponant sine metu contrarietatis, quia secundo dicto standum; non habita mentione de primo.

Ad calcem adverto, quòd dicta testium, qui repeti, & de novo interrogari non possunt, quia sunt mortui, vel absentes à Regno, habentur pro judicialibus, & probant, ac si parte citata, fuissent interrogari ita disponente *Ordin. lib. 3. dict. tit. 62. §. 1.* Similis eodem *lib. tit. 16. §. 1.* Idem erit dicendum, si Reus contumax sit, & citatus ad iudicium non veniat, tunc enim testes, parte non citata, interrogari, in contumacis odium habentur pro judicialibus, ex *Ordinat. dict. tit. 62.* & est de jure secundum *Clarum dict. §. fin. quest. 11. num. 2. Scacciam dict. lib. 2. de judic. cap. 9. num. 22.*

Et per hæc finem imponimus tomo primo de Jure Lusitano.

LAUS DEO.

Virginique Matri, in quorum gloriam dicta nostra scripta esse optamus, eaque Sanctæ Ecclesiæ, & sapientiorum correctioni libenter subijcimus.

INDEX

RERUM NOTABILIVM, QUÆ IN HOC TOMO I. CONTINENTUR.

Litera P. paginam, litera N. numerum marginalem significat.

A

Absolutiones ab instantia propriè vim definitivarum habent. p. 58. n. 20.
Absurda vitanda. p. 271. n. 14.
Actus nullus non definit esse talis quamvis cesset causa annullans. p. 163. n. 18.
Advocatus non est officialis justitiæ. p. 252. n. 59.
Advocati ineptè provocare solent dicendo: *Appello, ou aggravo, qual no caso couber.* p. 87. num. 4.
Appellare non licet ab interlocutoria, nisi gravamen irreparabile contineat, vel definitivæ vim habeat. pag. 15. num. 1.
Appellare licebat de jure canonico ante S. C. Tridènt. ab omni interlocutoria. p. 15. n. 2.
Appellari potest ab interlocutoria qualiscumque, quando definitiva postea proferenda appellari non potest. p. 35. n. 33.
At actor distinguit n. 35.
Appellari potest ab interlocutorijs prolatis super dilatorijs. p. 43. vers. quinto.
Appellari potest de jure communi etiam in causis minimi valoris. p. 47. n. 57.
Appellari non potest à Vicario generali ad Episcopum, sive ejus senatum. p. 107. n. 84. vers. hinc infertur.
Appellari non potest à denegatione gratiæ. p. 157. n. 24. Nisi lex gratiam concedi jubeat. p. 157. n. 25.
Appellatus potest, & debet provideri, si gravatus inveniatur. p. 39. n. 45.
Appellans respondens coram iudice à quo in causa principali appellationi renunciat. p. 120. num. 147.
Appellatio, ut rejiciatur, quid sit considerandum? p. 49. n. 64. cum sequentibus.

Appellatio à definitiva potest justificari ex novis causis. p. 50. n. 67.
Appellatio est communis utrique parti p. 74. n. 57.
Appellatio suspendit. p. 88. n. 8.
Appellatio ab interlocutoria habente vim definitivæ, vel gravamen irreparabile justificari potest ex novis causis p. 88. n. 9.
Appellatio interponitur ab actibus extrajudicialibus. p. 90. n. 15.
Appellatione interposita in casu gravaminis, solet senatus pronunciare eadem acta pro gravamine distribui p. 101. n. 61.
Appellandi tempus non currit pendente causa nullitatis. p. 101. n. 60.
Arbitrium iudicis secundum jus regulandū est. p. 50. n. 66. & p. 327. n. 10.
Argumentum ab speciali validum est in jure. p. 160. n. 1.
Armorum nomine quid intelligatur? p. 203. n. 4. Remissivè.
Argumentum à contrario sensu non procedit, quando contrarium est in jure expressum. p. 43. n. 51.
Assuada, quid sit? p. 255. n. 141. & quot personas requirat. p. 266. n. 145.
Asscuratus intrans in prætorium cum armis, illis privatur, & quandò? p. 203. n. 1. cum sequentibus.
Asscuratus personaliter comparere debet, etiam si delictum tale sit, quod posset aliàs respondere per procuratorem. p. 204. n. 10. etiam si actor accuset per procuratorem ibi n. 13. & 15. Nisi ad allegandum justum impedimentum, ibi n. 12. Vel nisi dispensatus sit à Rege, vel prælato. p. 206. n. 17. & 18.
Asscuratus, qui semel se præsentat, & impreterat mandatum nè carceretur non potest
Nu test

Index Rerum.

test amplius iudicium illud declinare p. 206. n. fin.
Asscucatis datur copia actorum inquisitionibus clausis. p. 203. n. 6.
Auditores Dominorū regulariter non possunt concedere securitates. p. 157. n. 10.
Nisi ex privilegio, vel consuetudine ibidem n. 11.
Ædiles quam inquisitionem generalem formare teneantur? p. 232. n. 31.

B

Blaspheмиæ hæreticalis cognitio ad Inquisitores privativè pertinet. p. 231. n. 21. & quænam hæreticalis sit? ibidem n. 22.

C

Captura decernenda non est, nisi habitis informationibus delicti commisi. p. 325. n. 5. Nisi inflagranti delicto aliquis apprehendatur. p. 326. n. 6. vel nisi simus in terminis legis novissimæ s. 14. ibidem num. 7.
Captura decernitur per conjecturas, & præsumptiones. p. 131. n. 5.
Captura decernitur per probationem arbitrariam. p. 327. n. 9.
Captura decernenda non est ad solam querelam, etiam morientes. Ibidem n. 11.
Captura non est decernenda per verbalem tantum informationem. Ibidem n. 12.
Captura decernitur per probationem summariam factam parte non citata ibidem n. 13.
Captura in delictis gravioribus decernitur per minorem probationem. Ibidem n. 14.
Captura decernitur per qualè qualè probationem, secundum aliquos. p. 328. n. 16.
Capturā non decerni nisi per probationem sufficientem ad aliquā pænā, vel saltē ad torturam justum fore probatur, ibidem n. 17.
Carcerandus non est suspectus de fuga, sine inditijs. p. 326. n. 8.
Carceris privati crimen, quando committitur? p. 253. à n. 68.
Charta testimonialis in quo differat ab instrumento gravaminis. p. 114. à n. 121.
Clausula securitatū quænam aptæ, & quæ unā verò sint ineptæ. p. 217. cum sequentibus.
Clausula eadem sæpè accipitur, & intelligi-

tur diversimode. p. 144. n. 15.
Corpus illius, qui dicitur occisus exhumari solet ad vidēda signa etia sine licentia prælati, secundum aliquos. p. 245. n. 21.
S. Concil. Trident. sess. 13. de reformat. cap. 1. explicatur. p. 46. num. 56.
Concilia provincialia errare possunt. p. 116. num. 53.
Conservator. Universitatis Conimbr. concedit securitates, etiam in casu homicidij. p. 157. n. 15.
Contrariorum uno cognito, cognoscitur, & aliud. p. 13. n. 27.
Contraria ellegans non auditur. p. 192. n. 35.
Concesso quod est maius, concessum etiā videtur, quod est minus. p. 36. vers. quarto.
Contemplationis nomine, quid intelligatur. p. 285. n. 9.
Confessio facta pro impetratione securitatis, an præjudicet in causa principali? p. 179. à n. 1. & per totam quæstionem.
Confessio coram iudice facta non est extrajudicialis. p. 180. n. 3.
Confessio non potest acceptari, & qualis adjectarejici. p. 182. n. 11. cōtrariū ibid. n. 13.
Confessio per errorem facta revocari potest. p. 183. num. 17.
Confiteenti voluntariè crimen, creditur in ijs, quæ pro se allegat. p. 181. à n. 9. Non tamen si Confessio fiat metu probationum p. 182. n. 12.
Cōfiteri potest in qualibet iudicij parte reus, qui antè negaverat. p. 184. n. 20.
Constitutiones Episcoporum juri communi contrariæ invalidæ sunt. p. 285. n. 11.
Corrector quas inquisitiones generales formare teneatur. p. 132. n. 33.
Correctores curiales, criminales, quas inquisitiones generales formare teneantur. p. 233. n. 40.
Culpe resultantes contra officiales justitiæ ex inquisitionibus formati per iudices ordinarios remittuntur correctoribus. p. 234. n. 46. Ulyssipone verò Correctoribus curialibus, criminalibus ibidem n. 47.
Cursæ nomine quid cōprehendatur. p. 259. n. 97.

D

Dicto priori testis standum est, nisi primum parte non citata prolatum fuisset. p. penultima à n. 3.

Di-

Index Rerum.

- Digitus non est membrum. p. 263. n. 130.
- Digitus constituitur ex quatuor granis. p. 97. n. 45.
- Decipiendus nemo est auctoritate iudicis. p. 139. n. 8. & p. 176. n. 10.
- Decretum secundum non habet vim definitivæ. p. 58. n. 18.
- Decreta iudicis sumariè facta, interlocutoria sunt. Vide verbo interlocutoria.
- Definitivæ vim, quænam interlocutoria. Vide ibidem.
- Definitivæ vim ut habere dicatur interlocutoria, requiritur quod ad definitivam non adhuc prolatam deveniri impediatur. p. 56. n. 8. & 9.
- Defensio allegata ad impetrandam securitatem debet concludere impetrantem esse omnino immunem à pæna p. 208. n. 5.
- Defensio jure probata qualis sit, & quæ possit admitti pro concessione securitatis ibidem n. 6. cum sequentibus.
- Defensio bonorū licita est, & potest aggressor bonorū offendi, & quando. p. 209. n. 7.
- Defensio proprii honoris licita est, etiā cum offensione honoris cædentis ibidem n. 8.
- Denuntiatio facta per Promotorem, sive fiscalem ad informationem inimici validam esse defenditur. p. 283. à n. 8.
- Destinatum, juris fictione, habetur profecto p. 7. n. 11. & p. 146. n. 20.

E

- E**xempla regulā restringūt. p. 44. n. 52.
- Expensarum condemnatio non fit per iudicem superiorem, sed per inferiorem, quando superior de gravamine non cognovit. p. 111. n. 109. secus quando cognovit. p. 112. n. 112.
- Expressio delicti qualiter sit faciendā ad securitatē impetrandā p. 207. n. 1. & p. 208. n. 3. & 4.

F

- F**aciei nomine quid comprehendatur p. 263. n. 124.
- Falsa moneta quando dicatur fabricata. p. 250. n. 47.
- Formula petitionis gravaminis p. 108. sub num. 90.
- Formula decreti, vulgò *despacho*, super petitione gravaminis. p. 109. n. 96.

- Formula sententiæ super gravamine per petitionem p. 113. num. 114.
- Formula sententiæ super gravamine, quando Judex accipit cognitionē, & non providet aggravanti. p. 113. n. 114.
- Formula requisitionis gravaminis, vulgò *do requerimento do agravado*. p. 119. n. 131.
- Formula petitionis, sive supplicationis pro impetranda securitate negativa. p. 212. n. 3.
- Formula petitionis pro securitate coarctata impetranda, 214. n. 5.
- Formula decreti, vulgò *despacho*, super petitione pro coarctata. p. 215. n. 6.
- Formula petitionis pro securitate confessativa impetranda ibidem.
- Fuga carcerati, rupto carcere, probat delictum. p. 169. n. 16.
- Furtum aliquando committitur, non incipiendo à furto, p. 256. n. 79.

G

- G**ravamen irreparabile, quænam interlocutoria habeat, vide verbo interlocutoria.
- Gravamen irreparabile est illud, quod non potest reparari per appellationem à definitiva, p. 19. n. 2.
- Gravamen illarū per interlocutoriam præjudicantē negotio principali reparabile est per appellationē à definitiva. p. 20. n. 4. cum sequentibus. Secus si negotio principali non præjudicat, ibidem, & p. 40. n. 46. cum sequentibus.
- Gravamen irreparabile dicitur illud, quod reparari non potest per appellationem à definitiva, quanvis ex natura sua reparari posset ibidem n. 49. etiam si possit cessare per definitivam. p. 44. num. 53. etiam si leve sit præjudicium, quod causat. p. 47. n. 57. Etiam si conditionaliter tantum inferatur. p. 47. n. 60. Etiam si de futuro sit. p. 48. n. 61. Etiam si consistat solum in denegatione modi agendi, vel defendendi ibidem n. 62.
- Gravamen in processu tantum, quando sit interponendum. p. 64. n. 6.
- Gravamen in processu tantū interponitur à pronūciatione, super dilatorijs. p. 64. n. 10.
- Gravamen in processu inutile est, quando interlocutoria pronūciat dilatoriā probari, Actoremque non esse audiendum ibidem n. 11.

Index Rerum.

- Gravamen in processu tantum interponitur à condemnatione expensarum retardationis. p. 66. n. 15. Item ab interlocutoria pronuntiante non probari exceptionem peremptoriam in vim dilatoriae oppositam. Ibidem n. 16. Item ab interlocutoria admittente appellationem adversario, si tamen velit gravatus, poterit per instrumentum aggravare. p. 66. n. 18. Item ab interlocutoria, quæ profertur super attentato, cum distinctionibus tamen. p. 66. n. 21. cum sequentibus.
- Gravamen per petitionem, aut instrumentum interponitur ab interlocutoria denegante terminum probatoriū, vel concedente nimis restrictam, vel latā dilationē ad probandum extra regnum. p. 69. n. 32.
- Gravamen per petitionem interponitur ab interlocutoria rejiciente contrarietatem, defensionem, replicationem, triplicationem, sive causa tractatur coram aliquo senatore ibidem n. 33.
- Gravamen per petitionē interponitur ab interlocutorijs, alijs pertinentibus ad processum, si proferantur per Senatorem, qui in senatu causam finaliter remota quacumque provocacione judicare debet. p. 70. n. 34.
- Gravamen per petitionē, vel instrumentū interponitur ab interlocutoria, per quā non observata dicitur aliqua Ordinatio circa processum ordinandum. p. 31. n. 25.
- Gravamen à Senatu propter Ordinationem non observatam, interponi non potest. p. 71. n. 39.
- Gravaminis interpositi à sententia Senatoris, propter Ordinationē non observatam cognitio pertinet ad Rectorem justitiæ, sive Governatorem Portuensem cum quinque Senatoribus. p. 71. n. 38.
- Gravaminis in processu tantum casus in Ordinatione expressi enumerantur. p. 71. n. 41. cum sequentibus.
- Gravaminis in processu interpositi reparatio quomodo, & per quem sit facienda, & quando? p. 47. n. 50. & 51. cū sequētib.
- Gravamen aliud ordinarium dicitur, & interponitur à definitivis. p. 86. n. 2.
- Gravamen non suspēdit. p. 88. n. 8. & p. 103.
- Gravamen nō interponitur à Senatu Portuensi in causis ibi introductis per instrumentū, vel petitionē gravaminis. p. 88. n. 11.
- Gravamen solum interponendū in casibus in Ordinatione expressis. p. 90. n. 16.
- Gravamen quando per instrumentū, quando verò per petitionē sit interponendū. p. 93. n. 26. cum sequentibus, & p. 114. n. 120.
- Gravamen intra decendum interponendum est. p. 98. n. 50.
- Gravamen qualiter interponendum ab actu, vel jussu judicis sine forma judicij factō ibidem n. 51. cum sequentibus.
- Gravamen interponi potest etiam ultra decendum, quando per errorem in casu gravaminis appellatio fuit interposita. p. 101. n. 59. cum sequentibus.
- Gravamen in casibus hic expressis debet expediri, vulgò *faserse despachar* intra certos terminos, licet regulariter ad id non teneatur aggravans. p. 102. n. 68. & 69. & p. 119. n. 144.
- Gravamen quando interponitur, debet exprimi superior, ad quem aggravatur. p. 103. n. 70. nisi superior certus sit, & necessarius. ibidem n. 71.
- Gravamen interponens per petitionē in casibus, alijs pertinentibus ad processū, citare debet in petitione Ordinationē concedentem in illo casu gravamen per petitionem interponi. p. 140. n. 72.
- Gravamen interponi non potest, quando valor causæ non excedit judicis jurisdictionem, vulgò, *quando cabe na alçada*. p. 150. n. 75. & attenditur causæ principalis æstimatio. p. 105. n. 79. In casibus tamen aggravatur, etiamsi causæ æstimatio non excedat judicantis jurisdictionem ibidem n. 81. & 82.
- Gravamen non potest denegari per judicem à quo, etiamsi injustè interponatur. p. 106. n. 84.
- Gravaminis petitio intra quem terminum sit actis adjungenda. p. 107. n. 85.
- Gravaminis cognitionem non accipit superior si deficiat aliquod ex requisitis necessarijs. p. 107. n. 86.
- Gravamen coram judice interponendum, non tamen requiritur quod in audientia interponatur, ibidem n. 87.
- Gravaminis per petitionem interpositi datur copia judicis, & parti modo hic assignato. p. 109. n. 97.
- Gravaminis æstimatio, vulgò *avaliação* quo tempore facienda. ibidem n. 99.
- Gravaminis copia non datur partibus in judicio superiori, nisi in casibus hic expressis. p. 110. n. 102. & 103.
- Gravamen aliquando potest iterum interponi

poni à sententia prolata super gravamine, at aliquando ab ea aliter est provocandum. p. 113. n. 116. cum sequentibus.

Gravamen æquè principaliter interponitur per instrumentum, ac per chartam testimoniale, neque ista conceditur in subfilium denegati instrumenti. p. 117. n. 129. cum sequentibus.

Gravamen intra triginta dies præsentandū est coram superiore ad quem, at in casu intra decem. p. 118. n. 135. Nisi justo impedimento excusetur non præsentans intra dictos terminos. p. 119. à n. 136. Vel nisi pauci tantum dies transacti sint post terminos elaplos ibidem. n. 139. Nisi etiam non detur Regia provisio, quæ concedi solet contra lapsum dictorum terminorum; ibidem. n. 142. vel nisi ab insulis interpositum sit gravamen, tunc enim assignatur terminus per judicem à quo ibidem n. 143. vel tandem nisi interponatur gravamen à iudicibus Ecclesiasticis, ad iudicem Coronæ, quo casu nullus terminus est præfixus ad præsentandum gravamen ibidem n. 141.

Gravamen per instrumentum interpositum distribuitur, quoddam ad Senatū interponitur, & per deliberationes expeditur, quoddam autē certū iudicē habet in voce, vulgò *por Relação* expeditur. p. 120. n. 146.

Gravamine penderet respondens in causa principali, gravamini non renuntiat. p. 121. n. 148.

Gravaminis per petitionem, vel instrumentum casus omnes in Ordinatione, & in scriptis nostratum expressi recensentur. p. 121. n. 150.

Gravaminum cognitio ad quos Magistratus pertineat. p. 124. n. 151.

Gravamen interponitur à concessione securitatis adversario. p. 159. n. 26.

Gravamen personaliter est interponendum, quando provocatur ab interlocutorie iudicis pronunciantis securitatē ruptam esse. p. 195. n. 48.

Gravaminis expeditioni assignatur terminus, quando aggravatur à decreto iudicis pronunciantis assecuratum relaxari. p. 204. n. 8.

Gratia per decretum, sive fiat, perficiatur. p. 172. n. 1.

Gubernator domus Portuensis, quas inquisitiones generales formare teneatur. p. 233. n. 43.

H

Hæresis in crimine competit securitas. p. 165. n. 1.

Homagium frangens non punitur tanquā aufugiens à carcere. p. 249. n. 40.

I

Judicia præcedere debent Inquisitionem in locum diffamationis ante à requisitæ. Et quid pateat hoc indiciorum requisitum. p. 321. n. 63. & 64.

Infamia, quæ jure attentato, ante consuetudinem contrariam præcedere debebat ad inquisitionem specialem, quid sit, quare, & ad quam inquisitionem præcedere debere. p. 318. n. 55. cum sequentibus.

Infamia præcedens ad inquirendum, jam non requiritur de consuetudine. p. 320. à n. 60.

Inquiri potest de occultis, attentata consuetudine p. 322. n. 66.

Inquirere non posse Judices constitutos pro causis certarū personarū, quia ab his dicitur crimen comissum defenditur. p. 271. n. 12. cum multis sequentibus.

Inquisitores quare ita dominantur? p. 309. n. 30.

Inquisitio generalis, apud nos, dicitur illa, quæ formatur, quando non constat delictum contingisse, sed quæritur an aliquis illud commiserit? p. 222. n. 2. Etiam si contra certam personam dicto modo inquiratur ibidem.

Inquisitio specialis illa apud nos dicitur, quæ formatur occasione delicti contingentis. p. 223. n. 6.

Inquisitiones inventæ fuerunt nè delicta remaneret impunita. ibidem n. 9.

Inquisitio est modus procedendi ex officio ibidem n. 10.

Inquisitio non est restringenda ad certam tantum personam, neque offensi querela est scribenda, aut tantum attendenda in inquisitione. p. 224. n. 11.

Inquisitio quare apud nos appelletur *devassa* ibidem n. 14.

Inquisitiones generales per viam regulæ sunt prohibitæ. p. 227. num. 1.

Inquisitiones generales, quænam, & super quibus criminibus de jure Regio sint formandæ,

Index Rerum.

mandæ. p. 328. n. 4. cum sequentibus.
Inquisitionibus generalibus an subjiciantur
ministri justitiæ. Qui syndicatui subjici-
untur? ibidem n. 5. cum sequentibus.
Inquisitiones generales super culpis officia-
liū justitiæ, cōprehēdunt tantū culpas cō-
missas eo anno, & antecedēti p. 229. n. 10.
Inquisitio formari nequit, nisi prius constet
de corpore delicti. p. 239. n. 2. At contra-
rium defenditur cum distinctione à n. 3.
Inquisitio formari potest ad simplicē delicti
informationem. p. 240. n. 7. & ibidē n. 8.
Inquisitio particularis, in quibus casibus de
jure Regio formanda sit. p. 244. n. 16.
cum sequentibus.
Inquisitio particularis formata in casu à lege
non expresso, nulla est. p. 267. n. 154. At
revalidari potest in Senatu ibidem n. 155.
Rex solet concedere, ut inquiretur in ali-
quibus casibus in Ordinatione non ex-
pressis. p. 268. n. 156. Inquisitiones parti-
culares, quinam judices formare possint,
& debeant. p. 269. à n. 2.
Inquisitiones generales, quibus temporibus
incipi debeant. p. 275. n. 1. Quibus
verò terminari. p. 276. n. 2.
Inquisitiones particulares intra quos terminos
incipi debeant ibidem à n. 10. intra
quos verò terminari. p. 277. à n. 15.
Inquisitio, in qua testes in numero requisito
non sunt interrogati, an valida sit. p.
279. num. 2.
Inquisitione semel conclusa, non possunt
alij recipi testes, nisi ex causa legitima
p. 281. n. 10.
Inquisitio formata per judicem suspectū, an
sit nulla? p. 288. n. 1. cum multis sequen-
tibus. Ubi plures distinguntur casus.
Inquisitio, quam Doctores specialem appel-
lant, ad quam diffamatio præcedens re-
quiritur de jure, quid sit noviter traditur?
p. 301. n. 9. cum multis sequentibus.
Inquisitionem in hæresis crimine formari
posse infamia non præcedente qualiter
intelligendum. p. 308. num. 27.
Inquisitioni viâ aperire notoriū, exceptionē,
& similia, qualiter intelligatur? Ibidē 28.
Inquisitiones speciales fieri nulla præce-
dente infamia, passim Principes jubent.
p. 313. n. 40.
Inquisitionem specialem non infamare eum,
de quo interrogatur, defenditur. p. 311.
n. 34. cum multis sequentibus.
Instrumentum gravaminis in quo differat à

charta testimoniali. p. 11. num. 121.
Interlocutoria, secundum aliquos, est illa,
quæ post se non sperat alian super eā-
dem citatione, p. 4. n. 2.
Interlocutoria est sententia illa, quæ absol-
vit ab instantia ibidem n. 3.
Item omnis pronuntiatio post definitivam
facta ibidem num. 3.
Interlocutoria secundum alios, illa est, quæ
profertur inter principium, & finem cau-
sæ. p. 5. n. 4.
Interlocutoria est illa, quæ determinat emer-
gentia non principale, p. 13. n. 27.
Interlocutoria discripto secundum Autho-
rem. p. 7. n. 10.
Interlocutoria est pronuntiatio illa, quæ
denegat citatoriam ibidem n. 11.
Interlocutoria sunt pronuntiationes omnes
post definitivam factæ. p. 8. n. 12. Nisi re-
vocent definitivam, & alio modo profe-
rant. p. 9. n. 14.
Interlocutoria est pronuntiatio super inci-
denti, etiamsi nullo modo tangat negoti-
um principale ibidem n. 15.
Interlocutoria est sententia super alimen-
tis ad litem petitis, ibidem n. 16.
Interlocutoria est sententia, licet imponat
finem instantiæ, si principale non deter-
minat. p. 10. n. 17.
Interlocutoria sunt decreta judicis summa-
riè facta, ibidem n. 18. & n. 23.
Interlocutoria quænam gravamen repabi-
le continere dicatur. p. 20. n. 4. cū sequē-
tibus, & p. 24. n. 13. cum sequentibus.
Interlocutoria prolata super exceptione nul-
litate, gravamen reparabile continent. p.
21. n. 7.
Interlocutoria præjudicans incidenti appel-
labile continet, p. 28. n. 21.
Interlocutoria quænam irreparabile grava-
men continere dicatur. p. 20. n. 4. & p.
41. n. 46. cum sequentibus.
Interlocutoria prolata post definitivam ir-
reparabile gravamen continent. p. 33. n.
30. Nisi in terminis, de quibus ibi in ver-
ficulo: & notandum.
Interlocutoria super exceptione perempto-
ria opposita in vim dilatoriæ gravamen
irreparabile continet. p. 29. n. 26.
Interlocutoria præjudicans securitati debi-
ti, vel executionis, irreparabile gravamen
continent. p. 32. n. 33.
Interlocutoria vim definitivæ habens, non
erat ita nominata in jure ante S. Concil.

Index Rerum.

Trident. & Ordin. nostram, p. 54. n. 3.
 Interlocutoria vim definitivæ habens quænam sit? ibidem n. 6. cum sequentibus.
 Interlocutoria non dicitur vim definitivæ continere per id, quod determinet articulum emergentem afferentem magnū præjudicium parti, vel causæ p. 56. n. 11.
 Interlocutoria, quæ pronunciat appellationem desertam, non habet vim definitivæ. p. 57. n. 15.
 Interlocutoria, quæ denegat appellationem, vim definitivæ non continet ibidem n. 16.
 Interlocutoria, quæ definit articulum, super quo profertur, vim definitivæ non habet. p. 58. n. 19.
 Interlocutoria absolventes ab instâtiâ, propriè vim definitivarū habent, ibidè n. 20.
 Interlocutoria omnes, vel sunt de præjudicantibus, vel de non præjudicantibus negotio principali. p. 89. n. 12.
 Irreparabile gravamen. Vide verbo gravamen.
 Judex superior, quæ debeat considerare, antequam super petitione gravaminis pronunciet. p. 108. n. 94. & 95. Quæ autem considerare debeat antequam sententiam proferat. p. 111. num. 107.
 Judices maiores potiores pro se habent præsumptionem. p. 143. versic. fatemur, & p. 145. num. 18.
 Judex cancellariæ concedit securitates pro culpis errorū officialium p. 157. n. 13.
 Judex fisci concedit securitates pro criminibus, de quibus cognoscit ibidem n. 17.
 Judicis quænam sit cura circa assecuratos. p. 202. n. 1.
 Judex à quo non potest denegare gravamē, licet injustè interponatur. p. 106. n. 84.
 Judex antequam inquirat, debet visitare corpus delicti. p. 239. n. 5. At non est invalida inquisitio, si hoc omittat. p. 240. n. 6.
 Judex loci delicti, non domicilij debet inquisitionem, quatenus est *Devassa* formare. p. 269. num. 8.
 Judex non formans inquisitionem intra terminos à lege præscriptos, quam penam incurrat. p. 276. num. 6. & p. 278. num. 17. Sin autem Corrector sit, quam penam incurrat. p. 276. n. 8. An autem excusentur ignorantia ibidem n. 9. & p. 278. num. 18. & 19.
 Judex inquirens debet recipere dicta testimonium contra eum, cui suspectus est, & super ipsis pronunciare. p. 288. à n. 3. Idem

dicendum, & querela apud suspectum proponatur. p. 298. n. 6.
 Judex suspectus non potest cognoscere judicialiter, & Ordinario modo de causis illius, cui suspectus est. p. 288. n. 1. & p. 290. num. 9.
 Judex consanguineus ejus, qui Reus dicitur, non debet per hoc omittere inquisitionem. p. 291. n. 13. An autem debeat, vel possit recipere testimia dicta, & pronunciare contra consanguineum: multiplex distinctio adhibetur. p. 292. à n. 14.
 Judex incapax inquirens potest, & debet recipere dicta testiū cōtra eum, cujus respectu incapax est p. 289. vers. Secundo n. 3. At pronunciare non potest. p. 293. n. 21. Nisi dubia sit incapacitas. p. 294. n. 22.
 Judex Ecclesiasticus potest pronunciare super culpis contra clericum à sæculari, sibi remissis, etiamsi testes corā ipso non sint repetiti ibidè n. 23. At condemnare non potest, nisi facta repetitione, p. 295. n. 24.
 Judex incompetens inquirens debet recipere dicta testimia contra eum cujus respectu incompetens est, & super ipsis pronunciare. Neque testes sic recepti repeti debent coram competenti, cui tamen ordinaria causæ cognitio remittenda est. p. 296. n. 27. 28. & 29.
 Jure contra alium impetrato quilibet uti debet. p. 205. n. 13.

L

Leuca, quam longitudinem apud nos designet. p. 94. n. 30. cū sequentibus.
 Leucarum mensuratio, an per viam, an per invia loca sit facienda. p. 98. n. 49.
 Lex obscurè, aut dubiè loquens, semper intelligitur in terminis habilibus. p. 142. num. 13.
 Lex nihil frustra requirit. p. 193. n. 44.
 Lex loquens in casu magis frequenti non excludit minus frequentē p. 246. n. 25.
 Legibus non exemplis judicamus. p. 171. num. 25.
 Legis novissima §. 1. verba explicantur. p. 145. n. 19.
 Lucretiæ quali modo à Tarquino fuerit coacta. p. 248. num. 31.

M

- M** Agis, & minus non constituunt specificas differentias. p. 47. n. 57.
Mandatum non requiritur ad securitatem pro alio impetranda. p. 212. n. 2.
Membri nomine, quid intelligatur? p. 263. num. 127.
Mens potius, quam verba, est attendenda. p. 144. n. 15.
Mensium terminus quandò assignatur, quot dies quilibet mensis contineat? p. 162. à num. 11.
Millitare continet mille passus. p. 96. n. 36.

N

- N** Ox quandò dicatur? p. 262. à n. 118.
Nulliter factum, vel concessum, incipit valere, si pervenit ad casum, in quo valere potest. p. 163. num. 20.

O

- O** fficiales justitiæ auditorij Ecclesiastici non subjiciuntur inquisitionibus sæcularis, nisi super crimine eucelusæ taxæ salarij p. 232. num. 34.
Ordinatio lib. 3. tit. 65. in princip. intelligitur. p. 5. n. 6.
Ordinatio lib. 3. tit. 69. §. 1. ibi pela definitiva. p. 45. num. 55.
Ordinatio lib. 3. tit. 69. in principio explicatur, & ejus verba referuntur p. 55. num. 4. cum sequentibus.
Ordinatio lib. 3. tit. 20. §. 46. intelligitur, & ejus verba referuntur, & explicantur. p. 62. num. 1. cum seqq.
Ordinatio lib. 3. tit. 20. §. 9. ibi, & do que sobre as ditas excepçoens pronunciar, intelligitur. p. 72. n. 42.
Ordinatio lib. 1. tit. 6. §. 4. conciliatur cum *Ordinatione lib. 3. tit. 70. §. 8.* p. 66. num. 17. 18. & 19.
Ordinatio, quando concedit, vel prohibet gravamen interponi, de quo gravamine sit intelligenda. p. 86. n. 3. cum seqq.
Ordinatio lib. 3. tit. 20. §. 46. ibi O qual juiz condenarà o aggravante nas custas intelligitur. p. 113. num. 114.
Ordinatio lib. 5. tit. 130. §. fin. explicatur

- p. 142. num. 13.
Ordinatio lib. 5. tit. 124. §. 21. intelligitur p. 281. num. 8.
Ordinatio lib. 1. tit. 85. in fine principij. dispositionis ratio redditur. p. 282. n. 6.

P

- P** Almus ex quo pedis mensura constituitur, est latitudo palmæ. p. 97. n. 43. Et componitur ex quatuor digitis. p. 97. num. 45.
Palmus alter dicitur dodrans, & continet novem digitos ibidem num. 44.
Passus quinque pedes continet. p. 97. n. 40.
Passus qualiter formari debeat ibidem n. 40. vers. Passus.
Pater filium, & filius patrem tenetur prodere in crimine læsæ Majestatis Divinæ, vel humanæ. p. 293. n. 18. cum distinctione tamen ibi adhibita.
Pæna ex actu nullo non incurritur p. 183. num. 14.
Pæna incurritur ex actu nullo, quando lex effectum punire intendit. p. 183. n. 15.
Pæna ordinaria non imponitur, quando non constat de delicto, nisi per confessionem Rei p. 184. n. 19.
Pes ex quatuor digitis constituitur. p. 97. num. 42.
Praxis magna est auctoritas. p. 91. n. 19.
Praxis judicij Ecclesiastici Ulyssiponensis improbat, dum in eo solet aggravari à Vicario generali ad Senatum Archiepiscopalem. p. 106. n. 84.
Praxis observanda in interpositione, & prosecutione gravaminis per petitionem. p. 107. n. 87. cum sequentibus.
Praxis interponendi gravamen in processu. p. 72. à n. 49.
Praxis revocationis gravaminum processus. p. 77. à num. 66.
Praxis secundum quam superiores de gravaminibus cognoscentes, victum victori non condemnat ad expensas, improbat. p. 112. n. 111. vers. diximus, & n. sequent.
Praxis secundum quam solet peti charta testimonialis in casu denegati gravaminis, improbat. 114. à n. 121. & p. 115. n. 125.
Praxis secundum quam solent incarcerari Rei, non suffragante securitate negativa, si de casu formata fuit inquisitio, & pronunciata per Senatorem, correctorem, judicem

Index Rerum.

dicē foraneū, &c. improbat. p. 138. à n. 7.
 Praxis secundum quam affecurati carcerantur super conformitate securitatis, improbat. p. 208. n. 2.
 Praxis secundum quam profertur sententia pro affecurato, eo absente, improbat. p. 188. num. 11.
 Praxis observanda, quando iudex suspectus inquirens recepit testes, & pronunciavit pag. 290. num. 10.
 Præceptum de solvendo definitivæ æquiparari defenditur. pag. 11. num. 22.
 Præceptum de solvendo, non est interlocutoria vim definitivæ habens p. 58. n. 17.
 Præses curiales, criminalis concedere potest securitates. pag. 155. num. 1. Non tamen pro erroribus officialium iustitia, & quorum ibidem num. 2. Neque per se sine Senatu confessativam priorem in casu homicidij, ibidem. num. 3. Neque coarctatam ibidem. & p. 156. n. 5.
 Præses Provinciæ, vulgo *Corregedor*, concedit securitates, ibidem n. 6. Non tamen pro culpis errorem officij p. 156. n. 7. Neque in casibus exceptis, & expressis ibi num. 8. Neque ubi præses, est curiales præses sive Domus Portuensis, ibi n. 9.
 Princeps, nihil facere solet in præjudicium tertij. p. 171. n. 24.
 Probatio, quæ sufficiat ad capturam decernendam sufficiens quoque est ad detinendum illum, qui sine culpa fuit incarcerationis in formale legis novissimæ §. 14. p. 328. num. 19.
 Probatio requisita ad pronunciationem ad capturam, requiritur etiã ad alios mitiores pronunciationes in praxi admissas. p. 330. num. 24.
 Probatio per testes facta, parte non citata nulla est. p. 311. n. 1.
 Probatio resultans ex inquisitione solidior est alijs. p. 142. vers. fatemur.
 Probatione semiplena tantum, contra Reum inventa, pæna arbitraria, mitior ordinaria imponitur p. 152. num. 49.
 Pronunciatus à lege, vel ab homine, ut se liberet, tanquam affecuratus, an affecurato verò in omnibus comparetur. pag. 199. cum sequentibus.
 Pronunciationes super culpis procedentibus ex inquisitionibus, qualiter, & quo tempore fieri debeant. p. 324. per totam quæstionem.
 Pronunciatio ad capturam semper est faci-

enda, quando datur pars offensa. p. 325. n. 2. Item in delictis gravioribus, etiam si offensus non detur vi ibidem num. 4.
 Pronunciatio: *Livrese N. como seguro* Non jure, sed ulu tantum fundatur. p. 328. n. 20.
 Pronunciatio illa *Livrese N. ordinariamente*. Quando sit facienda. p. 329. n. 22.
 Pronunciationis: *Livrese N. &c.* formula consuetæ improbat, & aptior traditur. p. 330. num. 23.
 Pronunciationum faciendarum super culpis procedentibus, quale sit tempus ibidem num. 25.

Q

Querelæ remediū differt à gravamine. p. 2. in præmio, & p. 89. à n. 14.
 Querelæ partius offensarum scribuntur libro ad hoc deputato. p. 224. n. 13.
 Qui non habet in ærecluit in corpore p. 324. n. 3.

R

Rapina est odiosior furto. p. 257. n. 84.
 Resistentia pluribus modis fieri potest p. 252. n. 56.
 Resistentia impune fit ministris non prostantibus insignia sua ibidem n. 57.
 Resistentia fieri dicitur officiali iustitiæ, etiam post finitum officium p. 253. à n. 63.
 Rector iustitiæ vulgo *Regedor*, quas inquisitiones generales formare debeat p. 233. num. 42.
 Refugium iniquitatis non debet esse illud, quod ad innocentiam præsidium fuit in ductum. p. 114. vers. fatemur.
 Representationis commodum æstimabile est. p. 32. num. 27.
 Reprehenditur Petrus de Bella pertica dicens immodestè quod jura Canonica non respexere nisi ad exortionem pecuniæ. p. 37. num. 38.
 Reparatio gravaminis processus, quando per quem, & quando sit facienda? p. 72. num. 50. cum sequentibus.
 Revocatio gravaminis qualiter facienda, quando causa principalis multum processit, vel jam finita est, quando provisio data fuit circagravamen p. 120. num. 149.
 D. Roderici à Cunha olim Bracharensis, postea Ulyssiponensis Præsulis memoria

Index Rerum.

veneratur. p. 96. num. 35.

S

Scribens, vulgò o *Escrevente*, an sit officialis justitiæ. p. 253. n. 62.

Securitates quonam jure, & ratione sint inventæ. p. 130. à n. 1.

Securitas qualiter possit definiri. p. 132. n. 7.

Securitatum tres species in jure nostro inveniuntur. p. 133. n. 1. 2. & 3.

Securitas confessatiua quando locum habeat? p. 133. num. 4.

Securitas negativa quando locum habeat? ibidem num. 5.

Securitas negativa coarctata quando locum habeat? ibidem num. 6.

Securitas potest esse mixta, confessatiua scilicet pro aliquo crimine, & negativa pro alijs. p. 134. n. 7.

Securitas qualiter defendat Reum, non carceretur. p. 137. n. 3. p. 138. num. 5. cum pluribus sequent.

Securitas negativa valida est etiam concurrentibus circumstantijs *Ordin. lib. 5. tit. 130. §. fin. p. 140. à n. 11.*

Securitatem habens nunquam potuit incarcerari per probationem ad pronuntiationem tantum non ad pœnam sufficientem. p. 141. num. 12.

Securitas negativa valida est, etiam in opinione Pragmaticorum in casibus expressis. p. 148. à num. 26. usque ad n. 30.

Securitas negativa valida est, si impetretur Regia provisione derogante distinctione *Ordinat. dicto lib. 5. tit. 130. §. fin. p. 148. num. 32.*

Securitas confessatiua, quando amplius Reum non defendat. p. 149. & 150. à n. 34. usque ad num. 41.

Securitas negativa, quando amplius Reum non defendat. p. 151. à n. 45. usque ad n. 48.

Securitatibus se defendentes, non sunt carcerandi super conformitate. p. 152. num. 52. & p. 208. n. 2.

Securitates quis concedere possit? p. 155. cum sequentibus.

Securitas confessatiua in casu homicidij, & coarctata non conceditur, nisi prius visa inquisitione. p. 157. num. 18.

Securitates tres tantum in una causa concedi possunt, sine Regia provisione ibidem num. 19. & p. 157. n. 17.

Securitas simpliciter concessa, pro illis tantum casibus concessa intelligitur, pro quibus concedens potest concedere. p. 158. n. 20.

Securitatem, qui concedere potest, tenetur ad concedendum. p. 159. n. 25.

Securitas validè conceditur, licet concedens confanguineus sit impetratis, ibidè n. 27.

Securitas regulariter concedi potest statim post crimen commissum. p. 160. à num. 1. Nisi casibus expressis. p. 161. n. 6. & p. 162. n. 10. & p. 163. n. 15. & 16.

Securitas defendit impetrantem, ne carceretur, ad requestum partis ante culpam formatam in specie Legis novissimæ. p. 161. n. 4.

Securitas concedi non potest ante delictum commissum ibidem n. 5.

Securitas concessa ante tempus legitimè incepit valere post tempus. p. 163. num. 17.

Securitas non denegatur propter criminis atrocitatem. p. 165. n. 1.

Securitas cum defensione, quæ propriè est contrarietas concedi non debet, ut valeat, tanquam confessatiua. p. 166. n. 8. & p. 175. n. 7.

Securitas coarctata in quibus casibus concedatur? p. 167. n. 10.

Securitas in causa civili non conceditur ibidem n. 11.

Securitatem impetrare an possit ille, qui est incarceratus. p. 168. n. 12. & 13. & 14.

Securitas non conceditur post causam judicatam, nisi in casu. p. 169. n. 19. & p. 170. n. 20.

Securitatem non prodesse in casu deflorationis Virginis decisum fuit, at contrarium verius ibidem 21. & 22.

Securitas denegatur alleganti defensionem inconcludentem. p. 171. n. 26. p. 208. n. 5.

Securitatem quartam, & ulteriorem petens, debet solvere ante alias expensas retardationis adversario. p. 171. n. 27.

Securitas non conceditur in crimine læsæ Majestatis Divinæ, vel humanæ. p. 172. num. 30.

Securitas absentis, & sine mandato impetratur ibidem 31.

Securitas jam non defendit, nisi sit expedita, & signata, & sigillata, nisi in casibus notatis. p. 173. à n. 3. usque ad n. 5.

Securitas in quibus casibus nulla est? p. 174. n. 2. cum pluribus sequentibus.

Securitates, quando pronunciantur nullæ, an debeat Reus incarcerari. p. 176. à n. 10.

Securitas, quibus modis rumpatur. p. 186. cum sequentibus.

Index Rerum.

Securitas quot in una causa possint impetrari. p. 196. per totam quaestionem.

Securitati priori renunciare quis potest, & alia impetrare, etiam diversae qualitatis. p. 198. n. 14.

Securitas ficta, quae à lege ipsa, vel à iudice pronunciante, ut Reus se liberet tamquam assecuratus conceditur, an in omnibus verae securitati comparetur? p. 199. per totam quaestionem.

Securitatem cum defensione petens qualiter exponere debeat delictum, & defensionem allegare? p. 207. per tot. quaestionem.

Senatus non creditur iudicare posse contra Ordinationem. p. 71. n. 39.

Senator non potest condemnari ad penas non observatae Ordinationis, nisi per Rectorem, sive Governatorem cum quinque senatoribus. p. 71. num. 38.

Senatus consulto Sillaniano quid cautum sit? p. 241. num. 11.

Sententia interlocutoria. Vide verbo interlocutoria.

Sententia, in ea parte, qua reservat jus contra tertium non auditum interlocutoria est. p. 12. num. 25.

Sententia definiens aliquam quaestionem principalem ortam in iudicio generali, sive generali definitiva est ibidem n. 26.

Sententia definitiva est illa, quae causam principalem determinat, p. 13. num. 27.

Sententia appellatione venit etiam interlocutoria, quando datur eadem, aut maior ratio. p. 36. verso facit.

Sententiae acquiescere videtur, qui intra decendum non appellat. p. 101. num. 59.

Stadium continet 125. passus. p. 96. n. 39.

Stilus iuri contrarius robur non habet. p. 92. num. 20.

Stilus debet esse apertus, notorius, & non varius. p. 91. n. 21.

Stilus in sua introductione requirit contradictorium iudicium ibidem n. 22.

Stilus irrationabiliter introductus observandus non est ibidem n. 23.

Stilus imperitorum refugium esse solet ibidem num. 25.

T

Tabelliones conficiunt instrumenta: scribae chartas testimoniales. p. 114. num. 121.

Tabellio qualiter, & sub qua poena debeat

accusare non comparentiam assecuratorum. p. 202. num. 3.

Tabellio debet expedire, & tradere petenti instrumentum gravaminis, licet iudex prohibeat. p. 104. num. 77.

Termino assignato ad aliquid faciendum elapso, non cessat faciendi obligatio. p. 276. num. 4.

Testium interrogandorum in Inquisitionibus generalibus, qualis sit numerus. p. 279. n. 1. in particularibus vero. p. 280. à num. 5.

Testes interrogati in inquisitionibus ultra numerum à lege taxatum non probant. p. 281. num. 9.

Testium interrogandorum in inquisitionibus qualitas. Ibidem n. 1.

Testes non inimici, ab inimicis nominati interrogari debet, & fidem faciunt. p. 283. à n. 7.

Testes repelli non possunt in inquisitionibus ad requestum partis, quae suspicatur contra ipsum inquiri. p. 286. numer. 16.

Testes interrogati sine partis citatione in inquisitionibus, & alijs summarijs, repeti debent parte citata, aliàs fidem non faciunt in iudicio plenario. p. 331. n. 1.

Testium dicta non judicialia, qualiter judicialia fiant. ibidem num. 2.

Testes, qui repeti non possunt, quia sunt demortui, vel absentes, fidem faciunt p. ultima num. 4.

Testes Interrogati parte non citata probant contra eam, si contumax sit. p. ultima num. 5.

Testes unus, omni exceptione maior, etiam in criminalibus semiplena probat. p. 327. num. 15.

Textus in l. Intra utile ff. de minoribus intelligitur. p. 26. num. 17.

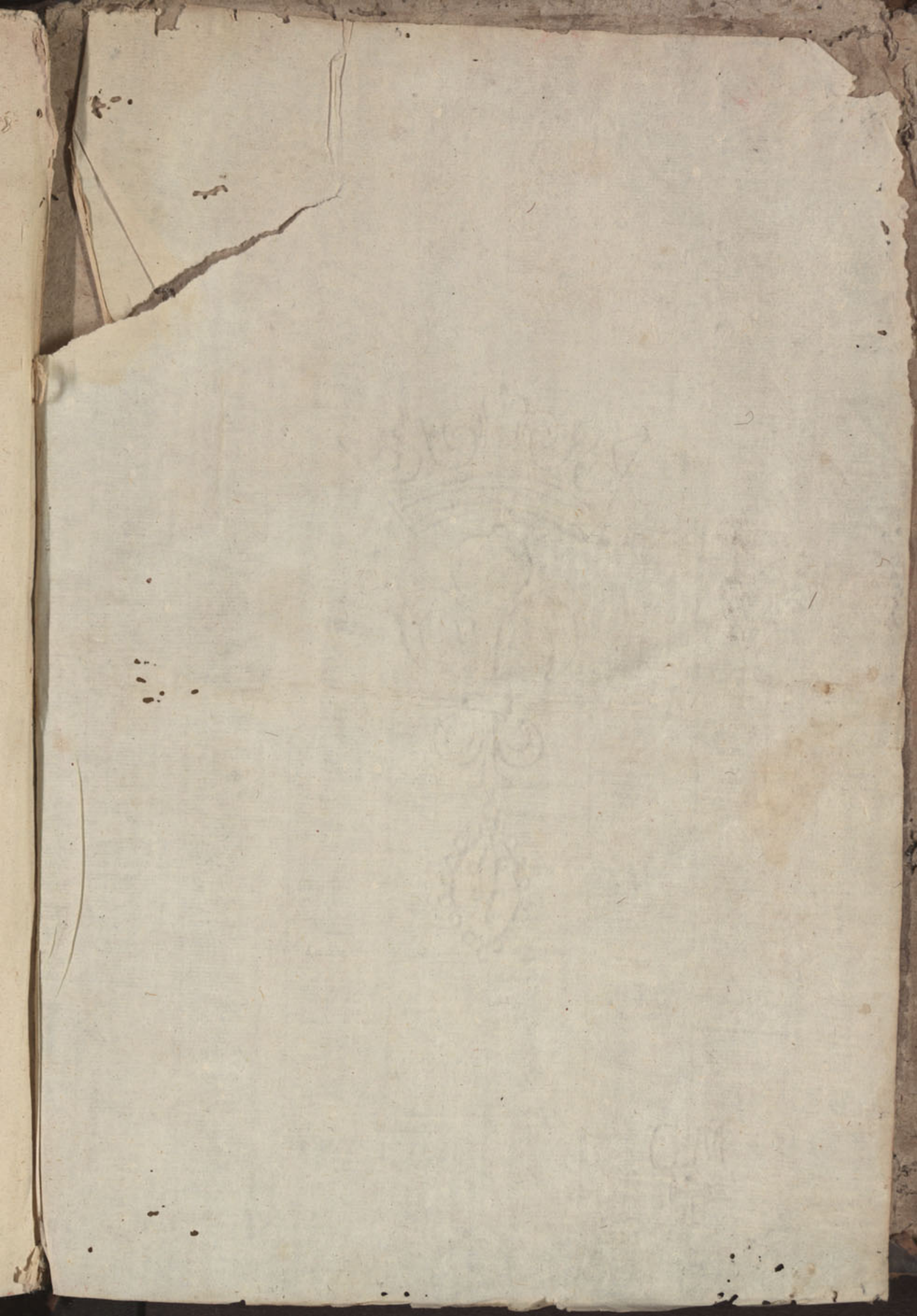
Textus in cap. Pastoralis in princ. de Appellat. intelligitur. p. 50. num. 69.

Textus in leg. Cives. Cod. de Appellat. intelligitur. p. 100. num. 58.

Textus in cap. 1. §. Sane de Censib. lib. 6. intelligitur. p. 309. n. 29.

Textus in Cap. Inquisitionis §. Tertia vers. & Utrum de Accusat. intelligitur. p. 310. num. 33.

Text. in l. 1. §. Qui quaestionem ff. de Quaestionibus intelligitur. pag. 316. num. 52.

FINIS

